

ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Σεπτ - Οκτ - Νοε - Δεκ 2021

Τετραμηνιαίο Περιοδικό

Τεύχος 84

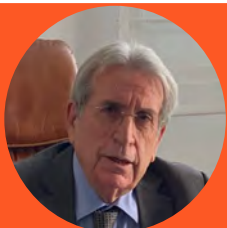

Λιοσίων 143 & Θειρσίου 6, 104 45 Αθήνα

T.: 210 8200100, F.: 210 8200222

E.: info@elinyae.gr

www.elinyae.gr

Συνέντευξη του Παναγιώτη Μπεχράκη,
Πνευμονολόγου – Εντατικολόγου, MD, PhD, FCCP

Άρθρα

- ☆ Για ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον εργασίας
- ☆ Βιώσιμη Διαχείριση Κρίσεων στον Ξενοδοχειακό Κλάδο εν μέσω Covid-19

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Editorial	3
Συνέντευξη	
• Συνέντευξη του Παναγιώτη Μπεχράκη στην Α. Λεφοπούλου ...	4
Άρθρα	
• Για ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον εργασίας. Του Γ. Βλασσόπουλου	9
• Βιώσιμη Διαχείριση Κρίσεων στον Ξενοδοχειακό Κλάδο εν μέσω Covid-19. Των: Γ. Μαρκόπουλου και Δρ. Φ. Κωνσταντακοπούλου.....	14
Τα νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.	
• Το ΕΛΙΝΥΑΕ στην 85η ΔΕΘ	24
• «Η σημασία της ποιότητας του εσωτερικού αέρα στην αντιμετώπιση της COVID-19». Διαδικτυακή εκδήλωση ΕΛΙΝΥΑΕ, Ελληνική Εταιρεία Έρευνας Αερολυμάτων (ΕΕΕΑ) και ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	25
• Μνημόνιο συνεργασίας ΕΛΙΝΥΑΕ - Ελληνικό Α.Ε.....	28
• 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής της Εργασίας και Περιβάλλοντος	28
• Ατυχήματα μια εθνική μάστιγα. Αναζητώντας την ασφάλεια στο δρόμο, στην εργασία, στον ελεύθερο χρόνο.....	29
• Συμμετοχή του ΕΛΙΝΥΑΕ στο Συνέδριο Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης στην Ογκολογία.....	29
• Συμμετοχή του ΕΛΙΝΥΑΕ στην 39η Ετήσια Σύσκεψη Συνεργασίας κλάδου υδρογονανθράκων για θέματα Υγείας, Ασφάλειας (Safety), Πυρασφάλειας, Φυσικής Ασφάλειας (Security) και Περιβάλλοντος	30
• Συμμετοχή του ΕΛΙΝΥΑΕ στο Διεθνές Συνέδριο «Safe Greece 2021».....	30
• Ο ρευματοπαθής στην αγορά εργασίας. Προϋποθέσεις, εμπόδια δυσκολίες και προτάσεις	31
• Επίσκεψη στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. των μαθητών του τμήματος Ιατρικών Εργαστηρίων του 1ου ΕΠΑΛ Δραπετσώνας - 3ου ΕΚ Πειραιά .	31
• Διαλέξεις σε μεταπτυχιακά προγράμματα του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας.....	31
• ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «Εργονομία - Επαγγελματική Φυσιολογία και Υγεία της Εργασίας – Ποιότητα ζωής».....	32
Λόγος και Εικόνα	
• Παλιότερες επιδημίες και εμβολιασμός <i>Επιμέλεια: Σ. Δοντάς</i>	33
Νομοθετικές εξελίξεις <i>Επιμέλεια: Α. Δαΐκου</i>	35
Συνέδρια - Ημερίδες <i>Επιμέλεια: Φ. Θωμαδάκη</i>	39
Βιβλιογραφία & Χρήσιμες διασυνδέσεις	
• Έκθεση και νόσηση Covid-19 στους επαγγελματίες υγείας. <i>Επιμέλεια: Φ. Θωμαδάκη</i>	40
Βιβλιοπαρουσίαση	
• Mental Health Atlas 2020.....	42
• Working from home: From invisibility to decent work.....	43

ISSN: 1108-5916

Ιδιοκτήτης

Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής
και Ασφάλειας της Εργασίας

Δ.Σ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Πρόεδρος: Ρένα Μπαρδάνη

Αντιπρόεδροι: Θεόδωρος Δεληγιαννάκης,
Αντώνιος Μέγγουλης

Μέλη: Γεώργιος Αμβράζης, Έλλη Βαρχαλαμά,
Χρήστος Ιωάννου, Χρήστος Καβαλόπουλος,
Σοφία Καζάκου, Σωτήριος Παπαμιχαήλ

Επιμέλεια έκδοσης: Εβίτα Καταγή, Τομέας
Υποστηρικτικών Υπηρεσιών ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Οι απόψεις και οι αναλύσεις των άρθρων και των
επιστολών δεν εκφράζουν απαραίτητα τις θέσεις
του Ινστιτούτου.

Δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή μέρους ή όλου του
εντύπου, με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς αναφορά
της πηγής.

Γιορτάζουμε τα 30 χρόνια – Ανοιγόμαστε στο μέλλον

Όταν το 1992, συστηνόταν η Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με την ονομασία Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ), με καταστατικό σκοπό την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη και εξυπηρέτηση της πολιτικής για την υγεία, την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία στην Ελλάδα και με τις υπογραφές σημαντικών προσωπικοτήτων των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, κανείς δεν φανταζόταν τη διαδρομή και την καινοτομική δημιουργία που θα μπορούσε να αναπτυχθεί στα 30 αυτά χρόνια.

Ο Λάμπρος Κανελλόπουλος, ο Ιωάννης Θεωνάς, ο Στέλιος Αργυρός, ο Διονύσης Κορφιάτης, ο Νικόλαος Σκορίνης και ο Δημήτρης Καψάλης εκπροσωπώντας τους φορείς τους, άκουσαν τότε την κοινή επιτροπή εμπειρογνομένων ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, η οποία με πόρισμά της πρότεινε τη δημιουργία Εθνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε - Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας έγινε πραγματικότητα με το άρθρο 6 της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας 1991-1992.

Η στιγμή εκείνη, όπως αποδείχτηκε, ήταν μια ιστορική στιγμή συναπόφασης, συνεννόησης αλλά και δέσμευσης των κοινωνικών εταίρων να επενδύσουν όλοι μαζί στην προώθηση της υγείας και ασφάλειας στην εργασία. Στη τριαντάχρονη αυτή διαδρομή, το ΕΛΙΝΥΑΕ υλοποίησε σημαντικές εφαρμοσμένες μελέτες επαγγελματικής επικινδυνότητας, εξειδικευμένες εκπαιδεύσεις και πολλές άλλες δράσεις, οι οποίες αποτέλεσαν μοχλό για την προαγωγή των θεμάτων Υγείας και Ασφάλειας και τη διάχυση παιδείας πρόληψης.

Σήμερα, κλείνοντας 2 χρόνια από την πρωτόγνωρη εμπειρία της Covid-19, η οποία ανέτρεψε και εξέλιξε πρωτόκολλα και διαδικασίες στην εργασία και την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια, η ανάγκη για ανθεκτικότητα και βιώσιμη ανάπτυξη καθίσταται προτεραιότητα. Το ΕΛΙΝΥΑΕ εξακολουθεί να βρίσκεται στο επίκεντρο της καινοτομίας, τόσο σε επιστημονικό όσο και συμβουλευτικό και εκπαιδευτικό επίπεδο. Η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση θέτει τα θέματα επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας στην βασική ατζέντα για την εργασία στο μέλλον.

Το 2022, το ΕΛΙΝΥΑΕ γιορτάζει τα 30 του χρόνια. Στη σκέψη μας, το να γιορτάσουμε αυτά τα 30 χρόνια σε μία εποχή όπως αυτή -που ακολουθεί τις αλλαγές που επιφέρει η πανδημία, η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση- δεν είναι απλά μια στροφή στη διαδρομή τόσων χρόνων προσπάθειας για προσφορά, βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ανάπτυξη νοοτροπίας πρόληψης. Κοιτώντας μπροστά στις νέες ανάγκες και προκλήσεις, το 2022 και τα 30 χρόνια διαδρομής σηματοδοτούν μία νέα φάση ανάπτυξης με νέες δράσεις και πρωτοβουλίες, με στόχο να κάνουμε όλοι μαζί ένα βήμα μπροστά για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία. Στη νέα αυτή φάση, όπου η επαγγελματική ασφάλεια και υγεία αποτελεί βασικό σκέλος του μοντέλου της βιώσιμης ανάπτυξης, η σύμπραξη και η ανάπτυξη συνεργειών με την επιστημονική κοινότητα και τους εταίρους μας, ΓΣΕΕ - ΣΕΒ - ΓΣΕΒΕΕ - ΕΣΕΕ - ΣΕΤΕ, και μέσα από συλλογική δουλειά, θα μας επιτρέψει να ανοίξουμε δρόμους και να διευρύνουμε ορίζοντες, με στόχο τη μετάβαση στο μέλλον.

Στόχος μας είναι, ως θεσμικοί συνομιλητές και επιδραστικοί συνεργάτες, να συνομιλήσουμε με όλους, να μοιραστούμε με όλους τη φιλοδοξία μας να δημιουργήσουμε ένα καλύτερο μέλλον, δίκαιο, πράσινο και συμπεριληπτικό.

Γιατί το μέλλον θέλει συνομιλητές!

Ρένα Μπαρδάνη

Παναγιώτης Μπεχράκης Ανάγκη για παγκόσμιο συντονισμό θεμάτων δημόσιας υγείας και αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων στην επόμενη μέρα της Covid-19

Συνέντευξη στην Αλεξάνδρα Λεφοπούλου

Σε μία περίοδο λίγο πριν την έξαρση νέων κρουσμάτων της πανδημίας, με αρκετή αισιοδοξία που τη βοηθούσαν ο ήλιος και η θέα προς τον Παρθενώνα, πραγματοποιήθηκε η συνέντευξη με τον εξαιρετικό επιστήμονα και διανοητή, καθηγητή Παναγιώτη Μπεχράκη, με θέμα την Covid-19, τα βαρέα και ανθυγιεινά, καθώς και τις κοινωνικές ανισότητες και την κλιματική αλλαγή, με μελλοντικές προκλήσεις και κρίσεις στα θέματα δημόσιας υγείας.

Ο κ. Παναγιώτης Μπεχράκης, Πνευμονολόγος – Εντατικολόγος, τ. Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίων Αθηνών και Harvard, Διευθυντής του Ινστιτούτου Δημόσιας Υγείας του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδας, Πρόεδρος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Υγείας για τον έλεγχο του καπνίσματος, συχνά

με τις οδηγίες και τα σχόλιά του μας “συνετίζει”, αποκωδικοποιώντας, με τρόπο μοναδικό, τη γνώση του η οποία μεταφράζεται και σε προτάσεις παρεμβάσεων ιατρικού και κοινωνικού περιεχομένου.

Με τρεις ειδικότητες, στην Παθολογία, την Πνευμονολογία και την Εντατική Θεραπεία και δυο διδακτορικά, εκ των οποίων το ένα από το Πανεπιστήμιο Mc Gill, ο κ. Παναγιώτης Μπεχράκης, μίλησε για την πανδημία με μια προσέγγιση που αποτελεί ερέθισμα για καινοτόμες προσεγγίσεις και ανάπτυξη ιδεών όχι μόνο στην έρευνα, αλλά, ακόμη και στον χώρο της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας.

-Τα τελευταία χρόνια επανέρχεται η συζήτηση σχετικά με τα Βαρέα και Ανθυγιεινά Επαγγέλματα (ΒΑΕ). Από την εμπειρία σας, καθώς ηγηθήκατε της σχετικής επιτροπής, με ποιον τρόπο θα μπορούσε να εκτιμηθεί η σύνδεση ενός επαγγέλματος με τα ΒΑΕ; Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για επαγγέλματα που πρέπει να ενταχθούν ή να απαλειφθούν από τη σχετική λίστα;

Π. Μπεχράκης: Καταρχήν στη χώρα μας δεν έχει γίνει ποτέ συστηματική προσπάθεια επιστημονικής μελέτης συγκεκριμένων επαγγελμάτων με στόχο την απένταξη από τα βαρέα και ανθυγιεινά. Σήμερα, με τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις, η προσέγγιση στα θέματα επικινδυνότητας διαφοροποιείται. Οφείλουμε να μελετήσουμε τις σημερινές συνθήκες εργασίας και να επαναπροσδιορίσουμε την επικινδυνότητα των διαφόρων επαγγελμάτων λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες δυνατότητες προστασίας των εργαζομένων. Σε διεθνές επίπεδο, τα βαρέα και ανθυγιεινά είναι περιορισμένα και κατατάσσονται με ιδιαίτερα αυστηρά κριτήρια, τα οποία εξελίσσονται με βάση τις συνθήκες εργασίας και τα μέτρα προστασίας. Η αξιολόγηση γίνεται πάντοτε με αυστηρά επιστημονικό τρόπο.

-Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε και για ειδικότητες/επαγγέλματα που αναδείχθηκαν σε βαρέα και ανθυγιεινά εν μέσω πανδημίας, λόγω συνθηκών εργασίας;

Π. Μπεχράκης: Οι υγειονομικοί ασφαλώς εκτίθενται σε αυξημένο κίνδυνο κατά την διάρκεια της πανδημίας: ιατρικές ειδικότητες όπως εντατικολόγοι, πνευμονολόγοι, οφθαλμίατροι, παθολόγοι, χειρουργοί, το νοσηλευτικό προσωπικό και όλα τα παραϊατρικά επαγγέλματα, αποτελούν ομάδες εργαζομένων πολύ υψηλού κινδύνου και θα έπρεπε να είχαν ήδη ενταχθεί στα βα-

ρέα και ανθυγιεινά. Πρόκειται για εργαζόμενους με υψηλή εξειδίκευση, που έχουν ιδιαίτερα σημαντική εκπαίδευση και αυτό διευκολύνει την ανάπτυξη και την λειτουργία μηχανισμών προστασίας τους από την πανδημία. Δεν αρκεί δηλαδή, κάποια επαγγέλματα να εντάσσονται στα βαρέα και ανθυγιεινά. Πρέπει να αναπτύσσονται μηχανισμοί προστασίας τους από τον επαγγελματικό κίνδυνο λόγω του οποίου έγινε η ένταξή τους στα ΒΑΕ.

Στο σημείο αυτό, θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για το γενικότερο και πολύ σοβαρό πρόβλημα της ρύπανσης των εσωτερικών χώρων, όπου επιβάλλεται να γίνονται συχνές μετρήσεις και να λαμβάνονται ανάλογα μέτρα με στόχο πάντοτε την προστασία των εργαζομένων.

Δεν αρκεί κάποια επαγγέλματα να εντάσσονται στα βαρέα και ανθυγιεινά. Πρέπει να αναπτύσσονται μηχανισμοί προστασίας τους από τον επαγγελματικό κίνδυνο λόγω του οποίου έγινε η ένταξή τους στα ΒΑΕ.

...η εξαιρετικά έγκαιρη παρασκευή εμβολίων σε μεγάλες ποσότητες είναι μια πολύ αξιοσημείωτη συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα. Η συνεργασία του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε νοσοκομειακό επίπεδο ήταν ιδιαίτερα σημαντική στην περίοδο της Covid-19 και αποδείχτηκε ωφέλιμη στην εν γένει προστασία της δημόσιας υγείας.

-Θεωρητικά είμαστε κοντά στην ολοκλήρωση της βασικής γνώσης που έχουμε για την Covid-19 και των θεμάτων επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας. Εύλογα, θα ήθελα να ρωτήσω: ποια είναι τα μαθήματα που πήραμε από την πανδημία, τόσο ως επιχειρήσεις και κοινωνία όσο και ως εργαζόμενοι;

Π. Μπεχράκης: Από την εμπειρία της πανδημίας, το πρώτο που έχω να παρατηρήσω είναι ότι ακόμη κι όταν η Covid-19 γίνει παρελθόν, θα έχουμε εξελίξεις σε πολλούς τομείς. Ο πρώτος αφορά στην προστασία όλων των υγειονομικών υπαλλήλων από τα λοιμώδη νοσήματα, Covid ή μη, τα οποία θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν. Η ανάπτυξη εργασιακών προτύπων υψηλού επιπέδου προστασίας των εργαζομένων από λοιμώδη νοσήματα, θεωρώ ότι είναι δεδομένη στην post-Covid εποχή. Οι παλιές συνθήκες εργασίας αναμένεται ότι θα βελτιωθούν, ιδίως στους χώρους υγείας. Οι μπλούζες, οι μάσκες και τα γάντια, που η γενικευμένη χρήση τους καθιερώθηκε στην περίοδο της πανδημίας, μάλλον θα παραμείνουν στην καθημερινότητα των νοσοκομείων και των ιατρείων. Επίσης, ο

τρόπος διαχείρισης του αρρώστου και η τήρηση των αποστάσεων είναι αρχές που η συνέχισή τους θα συμβάλει στην προστασία από λοιμώξεις, ιδίως στους νοσοκομειακούς χώρους.

Το δεύτερο μάθημα που παίρνουμε είναι ότι θα πρέπει να ενισχυθούν οι διεθνείς μηχανισμοί συντονισμένης αντιμετώπισης πανδημικών ή επιδημικών φαινομένων. Για παράδειγμα, ο τρόπος διαχείρισης της Covid-19 διαφέρει από χώρα σε χώρα όπως με το lockdown, την έκδοση και χρήση πιστοποιητικών νόσησης ή εμβολιασμού, της ηλικίας για εμβολιασμό κ.λπ. Η καθιέρωση διεθνώς συντονισμένων μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας μετατρέπεται αποτελεσματικότερα την ιατρική γνώση σε πρακτική προστασίας του κοινού και των εργαζομένων. Αυτή η έλλειψη συντονισμού ενισχύει τον φόβο του κοινού και δημιουργεί ένα διάχυτο κλίμα σύγχυσης με ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στην όλη αντιμετώπιση του φαινομένου. Η προστασία της δημόσιας υγείας σε όρους πανδημίας δεν είναι λογικό να γίνεται με τόσο διαφορετικούς τρόπους σε χώρες που έχουν περίπου την ίδια γνώση και τις ίδιες δυνατότητες του φαινομένου, όπως π.χ. οι χώρες της Ε.Ε.

Το τρίτο θέμα που αναδείχθηκε από την πανδημία είναι η προσφορά του ιδιωτικού τομέα καθώς η συμβολή των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των φαρμακευτικών, ήταν σημαντική στην αντιμετώπιση του προβλήματος. Για παράδειγμα, η εξαιρετικά έγκαιρη παρασκευή εμβολίων σε μεγάλες ποσότητες είναι μια πολύ αξιοσημείωτη συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα. Η συνεργασία του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε νοσοκομειακό επίπεδο ήταν ιδιαίτερα σημαντική στην περίοδο της Covid-19 και αποδείχτηκε ωφέλιμη στην εν γένει προστασία της δημόσιας υγείας.

-Μιλώντας για μηχανισμούς αντιμετώπισης και συντονισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, διαβλέπετε έναν ιδιαίτερο ρόλο για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας;

Με την έναρξη της πανδημίας, πολιτικοί αρχηγοί μεγάλων κρατών ανέπτυξαν δημόσια διαφορετικές μεταξύ τους απόψεις, με αποτέλεσμα αρνητικές συνέπειες στην υγεία των πολιτών, τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ. Στον τομέα των μηχανισμών αντιμετώπισης, η παγκόσμια κοινότητα έδωσε εξετάσεις και απέτυχε. Μπορεί κανείς να δεσμεύσει τους πολιτικούς στις απόψεις τους για τα θέματα υγείας; Αυτονοήτα όχι. Αυτό όμως που μπορεί να γίνει, είναι να δημιουργηθεί κάποιος οργανισμός που θα αναπτύσσει επιστημονικές θέσεις με τις οποίες οι πολιτικοί θα διευκολύνονται στη λήψη σχετικών αποφάσεων. Μιλάμε με λίγα λόγια για την καθιέρωση ενός συντονιστικού μηχανισμού από την πλευρά των υγειονομικών για την αντιμετώπιση κρίσεων που αφορούν στη δημόσια υγεία. Για παράδειγμα, ένα πανευρωπαϊκό συμβούλιο δημόσιας υγείας δεν θα επέτρεπε να δημιουργηθούν οι αντιπαράθεσεις μεταξύ εταιρειών και δεν θα διευκόλυνε την αμφιταλάντευση στις απόψεις πολλών πολιτικών ηγετών στην Ε.Ε. Το μάθημα που πήραμε είναι ότι χρειαζόμαστε παγκόσμιους μηχανισμούς κοινής αντιμετώπισης στα θέματα δημόσιας υγείας. Εκεί βρίσκεται και ο ρόλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, που ακόμη δεν έχει αναδειχθεί στο βαθμό που του αναλογεί και οφείλει να αναπτύξει στρατηγική αλληλεγγύης προς τα αδύναμα κράτη.

-Στο ξεκίνημα της πανδημίας, είχατε μιλήσει για τον ρόλο των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκδήλωση της πανδημίας;

Οι κοινωνικές ανισότητες παίζουν σημαντικό ρόλο, τόσο στην εμφάνιση όσο και στην πορεία τέτοιων υγειονομικών κρίσεων.

Δεν είναι τυχαίο ότι καμία πανδημία δεν ξεκίνησε από χώρες προηγμένου βιοτικού επιπέδου, ενώ εντυπωσιακά, οι πανδημίες πρωτοεμφανίζονται σε περιοχές με ιδιαίτερα υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης. Θερμά κλίματα, υγρασία, έλλειψη καθαριότητας, συγχρωτισμός πολλών ανθρώπων σε μικρούς χώρους πολλές φορές και με ζώα και κακές συνθήκες υγιεινής, είναι τα συστατικά του βιολογικού εργαστηρίου παραγωγής κάθε είδους πανδημίας.

Οφείλουμε να λύσουμε το πρόβλημα της υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο χωρίς αποκλεισμούς. Ακόμη και σε οικονομικοτεχνικό επίπεδο αν το αναλύσουμε, τα χρήματα που θα είχαν δαπανηθεί για την εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων είναι συγκριτικά πολύ λιγότερα από εκείνα που χρειάζεται να δαπανήσουμε σήμερα προκειμένου να αντιμετωπίσουμε την πανδημία και τις συνέπειές της. Αυτό, κατά την γνώμη μου, είναι το μεγαλύτερο μάθημα που διδασκόμαστε από τον κορωνοϊό.

-Στην επόμενη μέρα, τι μπορεί να περιμένουμε σε επίπεδο πανδημιών;

Εάν δεν συντονιστούμε σε παγκόσμιο επίπεδο για την ανάπτυξη μέτρων απέναντι σε τέτοια φαινόμενα, οι πανδημίες θα διαδέχονται η μία την άλλη. Δεν μπορούν να αποφευχθούν τέτοια φαινόμενα εφόσον δεν εξαλειφθούν οι αιτίες που τα προκαλούν.

-Τα θέματα μετάδοσης μέσω του αέρα αναδείχτηκαν σε απόλυτα σημαντικά αυτή την περίοδο; Πόσο επιβαρυντικός είναι ο παράγοντας “περιβάλλον” στην εκδήλωση/μετάδοση ιών;

Ο ανθρώπινος οργανισμός βρίσκεται σε απόλυτη επικοινωνία με το περιβάλλον του, μέσω της αναπνοής του. Αναπνέουμε

καθημερινά 10.000 λίτρα αέρα από το περιβάλλον μας. Οι ιοί μεταδίδονται με την αναπνοή. Παράγοντες όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση και οι κακές συνθήκες υγιεινής είναι επιβαρυντικοί για την εκδήλωση τέτοιων προβλημάτων.

Η ρύπανση του περιβάλλοντος αποτελεί τον κατεξοχήν επιβαρυντικό παράγοντα. Γενικότερα, οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι η κλιματική αλλαγή και οι φυσικές καταστροφές που βιώνουμε είναι οι άμεσες συνέπειες της έλλειψης σεβασμού του ανθρώπου προς το περιβάλλον του. Είναι καιρός να αντιληφθούμε ότι το περιβάλλον αποτελεί προέκταση του βιολογικού μας εγώ και έχουμε κάθε λόγο να το προστατεύουμε όπως το ίδιο μας το σώμα.

Για ένα υγιές και ασφαλές περιβάλλον εργασίας

Του Γιώργου Βλασσόπουλου*

Με την ευκαιρία της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (25-29 Οκτωβρίου) αναγνωρίζεται ως κοινός τόπος ότι η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς εργασιακού περιβάλλοντος με βασικούς άξονες το δίπτυχο “υγεία- ασφάλεια“ στην εργασία όχι μόνο για την παρούσα περίοδο υγειονομικής κρίσης, αλλά και για την επόμενη μέρα είναι πλέον σήμερα, περισσότερο από ποτέ, αδήριτη προτεραιότητα κομβικής σημασίας. Άλλωστε το αναμφισβήτητο μεγάλο κόστος εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών είναι συχνά δυσαναπλήρωτο και σε γενικές γραμμές ανυπολόγιστο, αν ληφθεί υπόψη ότι ένα ποσοστό τους δεν δηλώνεται καν, ενώ η απόδειξή τους -ιδίως των επαγγελματικών ασθενειών- δεν είναι πάντα ευχερής

Η βελτίωση των όρων εργασίας των εργαζομένων συνδέεται αναπόσπαστα με την καθημερινή αποτελεσματική προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας τους, αλλά και με την συμφιλίωση επαγγελματικής και προσωπικής – οικογενειακής ζωής κάθε εργαζόμενου σε ένα δυσχερές παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, μετά και από την παρούσα υγειονομική κρίση. Ήδη με την Οδηγία 2019/1152 ΕΕ αναδεικνύεται ρητά η ανάγκη για διαφανείς και προβλέψιμους όρους

εργασίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου μάλιστα ότι το φαινόμενο απασχόλησης στην άτυπη οικονομία, συχνά υπό αντίξοες με όρους υγιεινής και ασφάλειας συνθήκες, είναι υπαρκτό όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα, ιδίως στην περίοδο της πανδημίας, παρά τις προσπάθειες που γίνονται για την εξάλειψή του.

Σε εθνικό επίπεδο ο ρόλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ) είναι ουσιαστικός λαμβανομένου υπόψη ότι στον φορέα αυτόν εκπροσωπούνται βασικοί κοινωνικοί εταίροι (εκπρόσωποι εργοδοτών και εργαζομένων). Η συμβολή του Ινστιτούτου αυτού ιδίως στο καίριο ζήτημα της πρόληψης είναι θετική.

Προέχει βεβαίως η ενίσχυση και αποτελεσματική λειτουργία των σχετικών ελεγκτικών μηχανισμών (όπως το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας-ΣΕΠΕ), μετά και την αναβάθμιση της Επιθεώρησης Εργασίας σε Ανεξάρτητη Αρχή (Ν.4808/2021), αλλά και η μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη αξιοποίηση θεσμικών οργάνων, όπως οι γιατροί εργασίας και οι τεχνικοί ασφάλειας, που εντάσσονται στην αναγκαία νέα εθνική στρατηγική για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία με πρόταγμα την αποδοχή ότι η υγεία και η ασφάλεια της εργασίας είναι θεμελιώδη κοινωνικά αγαθά που υπηρετούν, πέραν των άλλων, το δημόσιο συμφέρον. Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, επίβλεψη, εφαρμογή του κανονιστι-

* Ο κος Γιώργος Βλασσόπουλος είναι δικηγόρος - Διδάκτωρ Νομικής, μέλος Ερευνητικού Εργαστηρίου, Κοινωνικής Διοίκησης Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ)

κού πλαισίου (βλ. ενδεικτικά Ν. 1568/1985, Ν.3850/2010, Οδηγία 89/391/ΕΕ) αλληλεπιδρούν εκ των πραγμάτων με στόχο τη βελτίωση του λειτουργικού πλαισίου, τόσο της υγείας όσο και της ασφάλειας στην εργασία, προς αποφυγή εργατικών ατυχημάτων (βλ.ιδίως Ν.551/1915, Α.Ν. 1846/1951 όπως ισχύουν σήμερα) και επαγγελματικών ασθενειών (βλ.ιδίως Π.Δ.

... η ενίσχυση της πρόληψης θα είναι ευεργετική, αν συνδυαστεί με την αντίληψη ότι η προστασία της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία δεν είναι επιβάρυνση, αλλά κοινωνική επένδυση με πολλαπλασιαστικά οφέλη....

41/2012, όπως ισχύει σήμερα) που έχουν πολύπλευρο κόστος: για εργαζόμενους, εργοδότες, αλλά και γενικότερα για το κοινωνικό σύνολο. Σε επίπεδο ΕΕ ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) με έδρα το Μπιλμπάο της Ισπανίας παράγει επίσης σημαντικό έργο με συστηματική συλλογή και ανάλυση σχετικών δεδομένων. Αναφορικά με την σχετική ερευνητική δρα-

στηριότητα, ως καλή πρακτική επισημαίνεται ενδεικτικά, μεταξύ άλλων, η λειτουργία του φημισμένου Ινστιτούτου (σε θέματα ιδίως πρόληψης στην υγεία) **Robert Koch** στη Γερμανία. Ανάμεσα στις πολλές επίκαιρες έρευνες του Ινστιτούτου, και πριν και στη διάρκεια της πανδημίας, αξίζει ιδιαίτερης μνείας η συνάρτηση του επιπέδου υγείας των ατόμων με την κοινωνική οικονομική θέση τους με έμφαση στο εργασιακό περιβάλλον τους, το μορφωτικό επίπεδό τους κ.λπ.

Ειδικά ως προς τον ιό SARS-COV-2 η ένταξή του στους παράγοντες βιολογικού κινδύνου είναι μια θετική εξέλιξη (βλ. Π.Δ. 120/2020 σε συμμόρφωση με Οδηγία 2000/54/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με Οδηγία 2019/1833/ΕΕ και Οδηγία 2020/739/ΕΕ). Πλέον έχει ανοίξει η συζήτηση διεθνώς, αλλά και στη χώρα μας, για να εξεταστεί η δυνατότητα να θεωρηθεί η νόσος από αυτόν τον ιό (COVID 19), υπό σαφείς προϋποθέσεις, ως επαγγελματική ασθένεια, τουλάχιστον στον υγειονομικό κλάδο (ή τουλάχιστον ο θάνατος υγειονομικού από τον κορωνοϊό να θεωρείται ως εργατικό ατύχημα, πέραν της αιτούμενης ένταξής τους στα Β.Α.Ε.). Πάντως, ευρύτερα, η σύσταση και λειτουργία εξειδικευμένου φορέα για την εκτίμηση (και ασφάλιση) επαγγελματικών ασθενειών και εργατικών ατυχημάτων, που έχει θεσμοθετηθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, είναι

μία επιλογή που αξίζει ενδελεχούς μελέτης. Βεβαίως και η ενίσχυση της πρόληψης θα είναι ευεργετική, αν συνδυαστεί με την αντίληψη ότι η προστασία της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία δεν είναι επιβάρυνση, αλλά κοινωνική επένδυση με πολλαπλασιαστικά οφέλη. Άλλωστε οι κίνδυνοι είναι πολλαπλοί (χημικοί, φυσικοί, βιολογικοί, ψυχοκοινωνικοί κ.ά.) και μεταλλάσσονται στην πορεία του χρόνου με την ταχύτατη εξέλιξη της τεχνολογίας που αναδιατάσσει ριζικά το τοπίο του εργασιακού περιβάλλοντος. Γι' αυτό η εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων πρέπει να γίνεται συστηματικά και ολοκληρωμένα, προσαρμοσμένα στα νεωτέρα ανά χρονική περίοδο δεδομένα. Επιπλέον, οι απασχολούμενοι και οι μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις, ιδίως αυτές οικογενειακού χαρακτήρα, χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής και μέριμνας ως προς την τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, αφού στις μεγάλες επιχειρήσεις τα ποσοστά συμμόρφωσης είναι σαφώς μεγαλύτερα διεθνώς, αλλά και στη χώρα μας.

Μια καλή πρακτική στο κρίσιμο ζήτημα της βελτίωσης των εργασιακών συνθηκών, που επηρεάζει και την κατάσταση υγείας, προέρχεται από τη Γαλλία. Πρόκειται για τον επίσημο φορέα της χώρας με αποστολή τη βελτίωση των όρων εργασίας (**Agence nationale pour l'amelioration des**

conditions de travail). Ο φορέας αυτός διαθέτει και περιφερειακές δομές, ενώ αναπτύσσει αξιολογή και συστηματικά ανανεούμενη δραστηριότητα σε διάφορες θεματικές ενότητες μεταξύ των οποίων η τηλεργασία, η υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, η εργονομία, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης. Ανάλογες πρακτικές έχουν υποστηριχθεί επί σειρά ετών, μεταξύ άλλων, στις σκανδιναβικές χώρες, τον Καναδά, τη Νέα Ζηλανδία. Σε επίπεδο ΕΕ ο αντίστοιχος ρόλος έχει αναληφθεί, μεταξύ άλλων, από το *Eurofound*, το οποίο μπορεί να συμβάλει στην επικαιροποίηση και ανάλυση των στοιχείων που αφορούν τις συνθήκες εργασίας στα κράτη-μέλη της ΕΕ, μεταξύ των οποίων και η χώρα μας. Βέβαια, η ουσιαστική βελτίωση των όρων εργασίας σε ένα έντονα ανταγωνιστικό και ταχύτατα μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον παραμένει ζητούμενο σε παγκόσμια κλίμακα.

Ειδικά, ως προς το μέλλον της τηλεργασίας, που εξαπλώθηκε και στη χώρα μας την περίοδο της πανδημίας και αναμένεται να διατηρηθεί και στο μέλλον, η τεχνογνωσία διεθνών οργανισμών, όπως η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ILO) είναι κομβικής σημασίας. Στο πλαίσιο της ενωσιακής και διεθνούς τεχνογνωσίας, το δικαίωμα αποσύνδεσης (*droit à la déconnexion*), μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για την προστασία της υγεί-

ας, αλλά και να συνδράμει στη δίκαιη και ισορροπημένη ανάπτυξη συστημάτων τηλεργασίας σε εθελοντική βάση, ώστε να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη (π.χ. αύξηση παραγωγικότητας, μείωση λειτουργικού κόστους) και να περιοριστούν οι τυχόν παρενέργειες σε βάρος των εργαζομένων (π.χ. εντατικοποίηση εργασίας, κίνδυνος απομόνωσης). Στη Γαλλία, για παράδειγμα, από 1-1-2017 εφαρμόζεται σχετική νομοθεσία που προτάσσει τη διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ των μερών, κατά κανόνα σε επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των 50 ατόμων, αν και δεν έχει θεσπιστεί νομοθετικά ένα πλήρως δεσμευτικό σχετικό δικαίωμα στην αποσύνδεση (ανάλογες πρακτικές αναπτύσσονται και σε άλλες χώρες όπως η Ιταλία). Επιπλέον, ήδη στη Γερμανία έχει ξεκινήσει από την περασμένη χρονιά και συνεχίζεται η συζήτηση για τη νομοθετική πρόβλεψη ενός δικαιώματος σε τηλεργασία.

Προφανώς σε ζητήματα, όπως η τηλεργασία, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να συνδράμουν καθοριστικά στη θέσπιση ενός λειτουργικού και κοινωνικά δίκαιου ρυθμιστικού πεδίου, κατ'εφαρμογήν και της σχετικής Ευρωπαϊκής Συμφωνίας - Πλαισίου του 2002, η οποία έχει ενσωματωθεί στο εθνικό μας δίκαιο με την ΕΓΣ-ΣΕ 2006-2007 (Παράρτημα Β) και τη διάταξη άρθρ. 5 Ν.3846/2010, σε συνδυασμό και με την ευρωπαϊκή συμφωνία πλαίσιο μεταξύ των

κοινωνικών εταίρων έτους 2020 για την ψηφιοποίηση, αλλά και με σχετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις αρχές 2021 (αν και σε αυτό το ψήφισμα προβλέπεται μεταβατική περίοδος 3 ετών, οπότε συνιστάται η επίτευξη ενός κοινά αποδεκτού ελάχιστου επιπέδου προστασίας για το διάστημα αυτό). Ειδικά για την επίδραση της τηλεργασίας στην υγεία και την ασφάλεια στην εργασία αναφέρεται ενδεικτικά η αναλυτική πρό-

Στο πλαίσιο της ενωσιακής και διεθνούς τεχνογνωσίας, το δικαίωμα αποσύνδεσης (*droit à la déconnexion*), μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για την προστασία της υγείας, αλλά και να συνδράμει στη δίκαιη και ισορροπημένη ανάπτυξη συστημάτων τηλεργασίας σε εθελοντική βάση, ώστε να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη και να περιοριστούν οι τυχόν παρενέργειες σε βάρος των εργαζομένων.

σφατη έρευνα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU OSHA) με τίτλο: *Telework and the health risks in the context of the covid 19 pandemic* (Οκτώβριος 2021) με παραδείγματα πεδίου και προτάσεις βελτίωσης του κανονιστικού πλαισίου. Ο εθελοντικός χαρακτήρας, το δικαίωμα αποσύνδεσης, ο συστηματικός έλεγχος όλων των μισθολογικών και

και οικογενειακής ζωής είναι θεμέλιοι λίθοι μιας σύγχρονης ρύθμισης, είτε ως διάταξη νόμου είτε ως συλλογική συμφωνία. Ήδη η χώρα μας θέσπισε οριστική ρύθμιση για τη τηλεργασία: με Ν. 4807/2021 για τον δημόσιο τομέα και με άρθρ. 67 Ν.4808/2021 για τον ιδιωτικό τομέα προβλέποντας ρητά και δικαίωμα αποσύνδεσης.

Εν συνεχεία, η αποτελεσματική επίβλεψη λειτουργίας του σχετικού πλαισίου στην πράξη (π.χ. με πρόβλεψη υπεύθυνου τηλεργασίας κατά το πρότυπο του υπεύθυνου προστασίας προσωπικών δεδομένων), είναι εξίσου σημαντική, ώστε αφενός να διασφαλιστεί ένα ικανοποιητικό, υγιές και ασφαλές εργασιακό περιβάλλον και αφετέρου να επιχειρηθεί αύξηση ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας, με όρους υγιούς ανταγωνισμού, καινοτομίας, φιλικού επιχειρηματικού κλίματος με έμφαση και στις μικρομεσαίες, καθώς και στις αναφυόμενες επιχειρήσεις (start ups). Ταυτόχρονα είναι επιτακτική, εν προκειμένω, η ανάγκη στήριξης των γυναικών, προστασίας των νέων και ιδίως των ανήλικων, αλλά και γενικότερα ευπαθών ή ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (όπως ΑΜΕΑ), καθώς και ενίσχυσης της περιφερειακής ανάπτυξης (ιδίως σε απομακρυσμένες ορεινές ή νησιωτικές περιοχές της χώρας).

Εν προκειμένω λοιπόν, ένα ευφυές Παρατηρητήριο Τηλεργασίας, αλλά και ευρύτε-

ρα Εργασιακού Περιβάλλοντος σε συνδυασμό με έναν κοινή αποδοχής Κώδικα Δεοντολογίας, θα μπορούσαν να συντελέσουν στη βελτίωση του όλου πλαισίου διορθώνοντας ατέλειες ή προβλήματα στη γέννησή τους. Η αξιοποίηση της δεδομένης ψηφιακής αναβάθμισης που συντελείται και στη χώρα μας μπορεί να διευκολύνει, σε συνδυασμό με την περαιτέρω βελτίωση των υποδομών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών (π.χ. γρήγορο και ασφαλές Internet), για την επίτευξη ενός φιλικότερου στη χρήση του, πλαισίου τηλεργασίας και ευρύτερα εργασιακού περιβάλλοντος. Ασφαλώς, η εξέταση ορθολογικών κινήτρων και διευκολύνσεων για την εισαγωγή και ανάπτυξη κατάλληλων ανά επιχείρηση ή κλάδο συστημάτων τηλεργασίας θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο του σχετικού διαλόγου. Άλλωστε η εμπειρία αυτού του διαλόγου θα συμβάλει στην καλλιέργεια μιας ευφυούς και ανθρωποκεντρικής ψηφιακής κουλτούρας με σεβασμό στη ηθική της τεχνητής νοημοσύνης (AI ethics) ως σημείο αναφοράς για την προσέγγιση και άλλων σημαντικών τεχνολογικών εξελίξεων, όπως η ρομποτική. Σε κάθε περίπτωση, η τεχνητή νοημοσύνη επιφέρει κοσμογονικές αλλαγές, αλλά δεν πρέπει να παραγνωριστεί και ο ρόλος της συναισθηματικής νοημοσύνης, ιδίως ως προς την εμπέδωση κοινωνικών

... είναι επιτακτική, η ανάγκη στήριξης των γυναικών, προστασίας των νέων και ιδίως των ανήλικων, αλλά και γενικότερα ευπαθών ή ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (όπως ΑΜΕΑ), καθώς και ενίσχυσης της περιφερειακής ανάπτυξης (ιδίως σε απομακρυσμένες ορεινές ή νησιωτικές περιοχές της χώρας).

θεσμικών όρων εργασίας (π.χ. μισθοί, πλήρης κάλυψη κόστους τηλεργασίας από εργοδότη, ωράρια, άδειες, υγιεινή και ασφάλεια εργασίας, προστασία προσωπικών δεδομένων), η αρμονική συνύπαρξη επαγγελματικής

αξιών, όπως η αλληλεγγύη, η ομαδικότητα, η σωματική και ψυχική ευεξία, η πρωτότυπη δημιουργικότητα, η δικαιοσύνη, η προστασία του περιβάλλοντος.

Συμπερασματικά, οι καλές πρακτικές εθνικών, ενωσιακών και διεθνών οργανισμών με την αναγκαία δημιουργική προσαρμογή στην εγχώρια αγορά εργασίας αποτελούν κομβικό στοιχείο ενός συστηματικού, αξιόπιστου και τεκμηριωμένου κοινωνικού διαλόγου με ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων για την τηλεργασία και γενικότερα

για το σύγχρονο και διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον της εργασίας, με απώτερη επιδίωξη την ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων του ιδιωτικού, αλλά και του δημοσίου τομέα με έμφαση στην προάσπιση της υγείας και της ασφάλειάς τους στην καθημερινή πράξη. Η ολιστική προσέγγιση με αξιοποίηση πορισμάτων ερευνών από διάφορους επιστημονικούς κλάδους (νομική, οικονομικά, πληροφορική, κοινωνιολογία, ψυχολογία, στατιστική κ.λπ.) σε συνδυασμό με τη βελτίωση του ισχύοντος σχε-

τικού κανονιστικού πλαισίου σε κωδικοποιημένη μορφή θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμες. Άλλωστε, ιδίως ενόψει της επόμενης μέρας, ένα αξιοπρεπές εργασιακό περιβάλλον, το οποίο δεν νοείται χωρίς υγεία και ασφάλεια στην εργασία, μπορεί να συμβάλει εκ των πραγμάτων και στη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας, στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και στη δίκαιη ανάπτυξη για όλη την κοινωνία, με ανθρώπινο πρόσωπο και κοινωνική ευαισθησία.

Βιώσιμη Διαχείριση Κρίσεων στον Ξενοδοχειακό Κλάδο εν μέσω Covid-19

των Γεωργίου Μαρκόπουλου και Δρ. Φωτεινής Κωνσταντακοπούλου*

Περίληψη

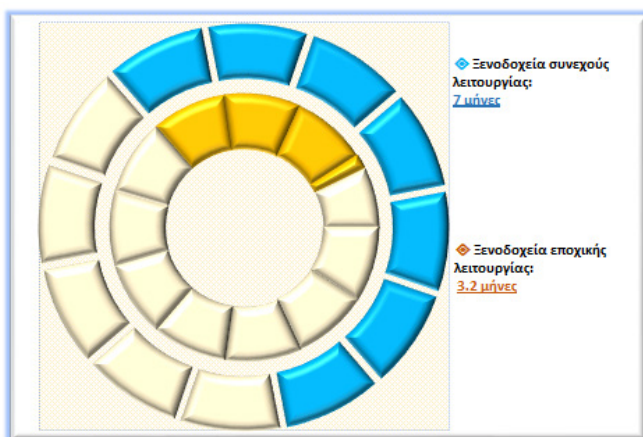
Η έρευνα διεξήχθη σε 115 ξενοδοχειακές μονάδες της Ελλάδας. Αφορά στη συλλογή πρωτογενών δεδομένων από εργαζομένους στις πρακτικές διαχείρισης κρίσεων σε συνδυασμό με την εμφάνιση της πανδημίας Covid-19. Αναλύονται οι πολιτικές και διαδικασίες που υιοθετήθηκαν προκειμένου να μειωθούν οι επιπτώσεις της πανδημίας και να επιτευχθεί η διατήρηση της βιωσιμότητάς τους.

Λέξεις-Κλειδιά: Διαχείριση κρίσεων, Πανδημία Covid-19, Ξενοδοχειακός κλάδος

Εισαγωγή

Ο ξενοδοχειακός κλάδος και οι πανδημίες συνδέονται αμφίδρομα με μια σχέση δρ-

σης-αντίδρασης [1]. Η τουριστική βιομηχανία αποτελεί ταυτόχρονα τον κύριο συντελεστή εξάπλωσης της νόσου Covid-19 και τον αποδέκτη των συνεπειών της. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (United Nations World Travel Organization UNWTO -Ιανουάριος 2021), η πανδημία Covid-19 επέφερε μείωση κατά 74% στις αφίξεις τουριστών σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ έθεσε σε κίνδυνο 100 με 120 εκατ. άμεσες θέσεις εργασίας στον τουριστικό κλάδο, τις περισσότερες εκ των οποίων σε μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις [2-5]. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (2021) [6], από τα 3.965 ξενοδοχεία συνεχούς λειτουργίας της χώρας, όπως παρουσιάζεται στο **Σχήμα 1**, μετά το 1ο lockdown Ιούλιος 2020, επαναλειτούργησε μόνο το 59% αυτών.

Σχήμα 1: Περίοδος λειτουργίας ξενοδοχειακών μονάδων 2020

Στο τέλος του 2020 ανοιχτά παρέμειναν 863 ξενοδοχεία συνεχούς λειτουργίας που αντιπροσωπεύουν το 22% του συνόλου των ξενοδοχείων συνεχούς λειτουργίας σε σύγκριση με το 2019. Η μέση περίοδος λειτουργίας των εποχιακών ξενοδοχείων το 2020 συρρικνώθηκε στους 3,2 μήνες και των μονάδων συνεχούς λειτουργίας στους

7 μήνες. Ο τζίρος των ξενοδοχείων μειώθηκε κατά 78% σε σχέση με το 2019 με αποτέλεσμα τα ξενοδοχεία να εμφανίσουν 900 εκατ. ευρώ έλλειψη ρευστότητας (επιπλέον της λειτουργικής ζημιάς). Παρολ' αυτά, το άνοιγμα του τουρισμού και η πορεία των εμβολιασμών το 2021 ενίσχυσε τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσε-

ων που συνδέονται με τον τουρισμό. Όπως παρουσιάζεται στον **Πίνακα 1**, ο κύκλος εργασιών του ξενοδοχειακού κλάδου τον Ιούλιο 2021 ανήλθε σε 933.876.381 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 230,3% σε σχέση με τον Ιούλιο 2020, όπου είχε ανέλθει σε 282.751.639 ευρώ (ΕΛΣΤΑΤ) [7].

Πίνακας 1: Κύκλος εργασιών ξενοδοχειακού κλάδου

Ιανουάριος-Μάρτιος 2021	97.977.317 €	-59% σε σχέση με Ιανουάριο-Μάρτιο 2020
Ιούλιος 2020	282.751.639 €	-78% σε σχέση με τον Ιούλιο 2019
Ιούλιος 2021	933.876.381 €	+230% σε σχέση με τον Ιούλιο 2020

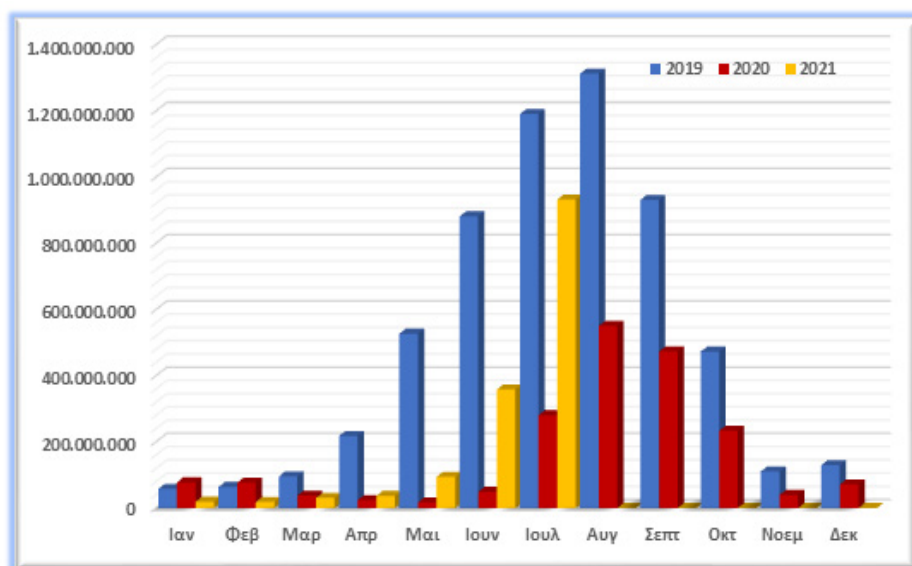
Αντιθέτως, ο κύκλος εργασιών το πρώτο τρίμηνο 2021 ανήλθε σε 97.977.317 ευρώ, σημειώνοντας μείωση 59,2% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο 2020, όπου είχε ανέλθει σε 239.971.658 ευρώ. Στο **Σχήμα 2** παρουσιάζεται ο κύκλος εργασιών των ξενοδοχείων (με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων) την τριετία 2019-2021.

Παρατηρείται πως η πανδημία Covid-19 και τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης που επιβλήθηκαν για την αντιμετώπισή της επέφεραν σοβαρό πλήγμα στην τουριστική βιομηχανία, έναν από τους σημαντικότερους κλάδους για την Ελληνική Οικονομία. Όπως φαίνεται στο **Σχήμα 3 (α)**, το 2020 ο κύκλος εργασιών των ξενοδοχείων σχεδόν μηδενίστηκε στο διάστημα Απριλίου-Ιουνίου (έναντι μέσης πτώσης της τάξης του 23% για τον υπόλοιπο επιχειρηματικό το-

μέα), ενώ το τρίτο τρίμηνο σημείωσε μέση πτώση 65% (έναντι 12% για τον υπόλοιπο επιχειρηματικό τομέα).

Τα μέτρα που ελήφθησαν από τις διοικήσεις των ξενοδοχείων, στην ουσία στόχευσαν στη μείωση εξόδων, όπως η αναβολή πληρωμών προς προμηθευτές ή το κρά-

τος, η αναστολή πληρωμής εξόδων συντήρησης κτιρίου, εξοπλισμού και μηχανημάτων. Επιπλέον, έγινε μείωση αποδοχών υπαλλήλων, απόλυση υψηλόμισθων και αντί αυτών πρόσληψη πιο χαμηλά αμειβόμενων, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στα έξοδα. Τα μέτρα που

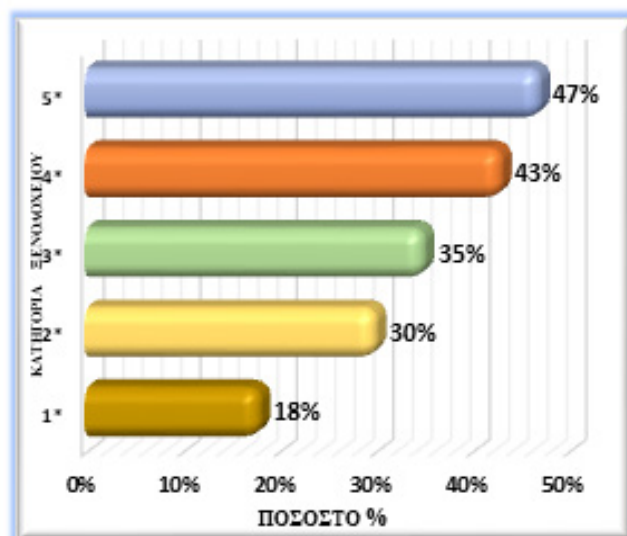
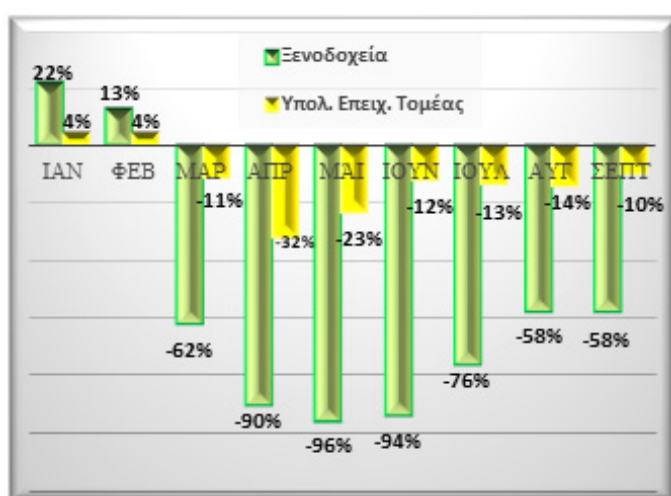

Σχήμα 2: Κύκλος εργασιών ξενοδοχειακών μονάδων την τριετία 2019-2021

πάρθηκαν από τις ελληνικές αρχές ήταν ποικίλα, όλα έχοντας ως απώτερο σκοπό την αναχαίτιση της πανδημίας και τον περιορισμό διασποράς της. Τα χρηματοδοτικά εργαλεία για τη στήριξη του

ξενοδοχειακού κλάδου, κάλυψαν κατά μέσο όρο ένα μικρό ποσοστό (1/3) των συνολικών αναγκών ρευστότητας των ξενοδοχείων (ΙΤΕΠ, 2021). Όπως φαίνεται στο **Σχήμα 3 (β)**, τα κονδύλια που

διατέθηκαν μέσω όλων των χρηματοδοτικών εργαλείων κάλυψαν κατά μέσο όρο το 33% των αναγκών σε ρευστά διαθέσιμα των ξενοδοχείων.

Σχήμα 3: (α) Κύκλος εργασιών 2020 σε ξενοδοχεία και λοιπό επιχειρηματικό τομέα (β) Κάλυψη χρηματοδοτικών εργαλείων ανά κατηγορία ξενοδοχείου

Οι θέσεις εργασίας τείνουν να είναι προσωρινές, με ακανόνιστο ωράριο, χαμηλό μισθό και μικρές προοπτικές εξέλιξης. Οι εργαζόμενοι στον ξενοδοχειακό κλάδο βρέθηκαν αντιμέτωποι με:

- το ενδεχόμενο της χρεοκοπίας,
- την επαγγελματική ανησυχία για το μέλλον,
- εμπόδια στον προγραμματισμό για μελλοντικές επενδύσεις και
- ανησυχία για την επίδραση της πανδημίας στο τουριστικό τοπίο διαχρονικά.

Οι περιπτώσεις ξενοδοχείων που κατείχαν επαρκές μοντέλο διαχείρισης κρίσεων όπου συμπεριλαμβανόταν μια παν-

δημία σε αυτό πριν το 2020, ήταν μηδαμινές έως ανύπαρκτες. Η φιλοσοφία των διοικήσεων θα πρέπει να εξελιχθεί και να περιλαμβάνει μέτρα ώστε να υπάρχει αποτελεσματική ανάκαμψη μετά το πέρας της πανδημίας.

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκε ήταν έρευνα σε 115 ξενοδοχειακές μονάδες στην Ελλάδα, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο των ερωτηματολογίων κλειστού τύπου. Τα πλεονεκτήματά τους αφορούν στο ότι είναι οικονομικά, ταχύτατα, ανώνυμα και το ποσοστό απάντησής τους είναι συγκριτικά μεγαλύτερο λόγω

της ταχύτητας στη συμπλήρωσή τους. Η διεξαγωγή τους πραγματοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα, σε συνεργασία με την εκάστοτε διοίκηση του κάθε ξενοδοχείου σε διαφορετικές πόλεις στην ελληνική επικράτεια (ηπειρωτική χώρα και νησιά), πραγματοποιώντας μια συγχρονική μελέτη με στόχο την παροχή μιας σαφούς εικόνας των τρεχουσών αντιλήψεων και συμπεριφορών όλων των εμπλεκόμενων ενδιαφερομένων σχετικά με την πανδημία και τις επιπτώσεις της σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας ενός ξενοδοχείου.

Οι συμμετέχοντες αποτελούν άτομα υψηλόβαθμων θέσεων στο ξενοδοχείο

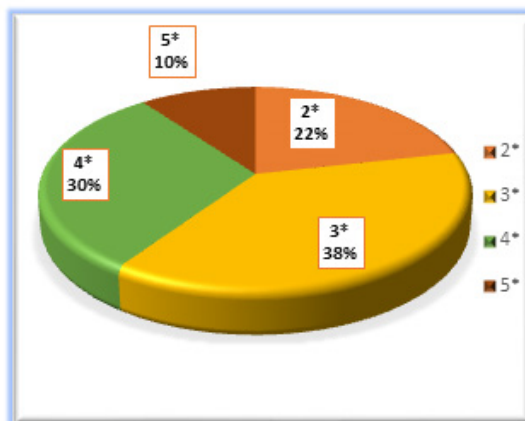
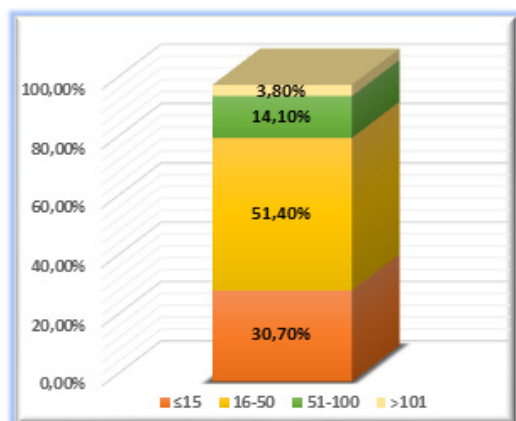
τους, με αρμοδιότητες σε θέματα διαχείρισης κρίσεων και δυνατότητα λήψης αποφάσεων και εφαρμογών τους. Στόχος της μελέτης ήταν να συλλέξει πρωτογενή δεδομένα που προέρχονται απευθείας από άτομα που βιώνουν την πανδημία στις ξενοδοχειακές μονάδες όπου εργάζονται. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα Φεβρουάριο έως Αύγουστο του 2021. Το γεγονός ότι η διαδικασία δεν διασαλεύει την ομαλή λειτουργία των ξενοδοχείων και τηρούνται όλοι οι κανόνες ερευνητικής δεοντολογίας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ατόμων που συμμετέχουν στην έρευνα, προσφέρει μία καλή ευκαιρία να εξαχθούν χρήσιμα ερευνητικά αποτελέσματα και συμπεράσματα για την αξιοποίηση τους προς όφελος της κοινωνίας. Τα ερωτηματολόγια περιλαμβάνουν ερωτήματα γενικών στοιχείων εργασίας καθώς και ερωτήματα που αφορούν στους κινδύνους για την ασφάλεια και

την υγεία των εργαζομένων στα υπό μελέτη ξενοδοχεία προκειμένου να αποτυπωθεί η κατάσταση πριν, κατά τη διάρκεια και, ενδεχομένως, μετά το πέρας της πανδημίας. Ένα πιλοτικό τεστ προηγήθηκε της έναρξης του επίσημου ερωτηματολογίου σε μια προσπάθεια να δοκιμασθεί η διατύπωση και η ακολουθία ερωτήσεων και κατά συνέπεια, να επικυρωθούν τα στοιχεία που ελήφθησαν.

Στατιστικά στοιχεία της έρευνας

Η πλειονότητα των εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν ανώτερα στελέχη ξενοδοχείων (Διευθυντές, Managers, Υποδοχή) σε όλη την Ελληνική Επικράτεια, ηλικίας από 35 ετών έως 55 ετών. Η μέθοδος δειγματοληψίας που χρησιμοποιήθηκε ήταν η διαστρωμάτωση αφού ο πληθυσμός χωρίστηκε σε τρεις ομοιογενείς, διαφορετικούς υποπληθυσμούς. Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων ανήκει στην κατηγορία των 3* και 4* με 38.1% και 30.3%

αντίστοιχα, ακολουθούν οι ξενοδοχειακές μονάδες που εντάσσονται στην κατηγορία 2* με ποσοστό 21.5% και τέλος ακολουθεί η κατηγορία 5* με ποσοστό 10.1%. Η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων είναι άνδρες και αποτελούν το 70%. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι των ξενοδοχείων είναι απόφοιτοι ανώτερης σχολής με ποσοστό 62.5% και ακολουθούν οι απόφοιτοι λυκείου με 26.7%. Το 83.4% των ξενοδοχειακών μονάδων που συμμετέχουν στην έρευνα ανήκουν στην κατηγορία των ανεξάρτητων ξενοδοχειακών μονάδων, ενώ το 16.6% αποτελούν μέλος ξενοδοχειακής αλυσίδας. Αναφορικά με τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται στις ξενοδοχειακές μονάδες, το 30.7 % απασχολούν έως 15 εργαζόμενους, το 51.4% απασχολούν από 16 έως 50 εργαζόμενους, το 14.1% 51-100 εργαζόμενους και μόνο το 3.8% των συμμετεχόντων ξενοδοχείων απασχολούν άνω των 101 εργαζομένων, όπως παρουσιάζεται στο **Σχήμα 4**.

Σχήμα 4: (α) Ποσοστό εργαζομένων που απασχολούνται στις υπό μελέτη μονάδες
(β) Ποσοστό συμμετεχόντων ανά κατηγορία ξενοδοχειακής μονάδας

Επιλεγμένα Αποτελέσματα

Στη συνέχεια ακολουθούν επιλεγμένα αποτελέσματα από την έρευνα με ερωτη-

ματολόγιο όπου απάντησαν οικειοθελώς 115 Ξενοδοχειακές μονάδες της Ελλάδας. Στον Πίνακα 2 παρουσιάζο-

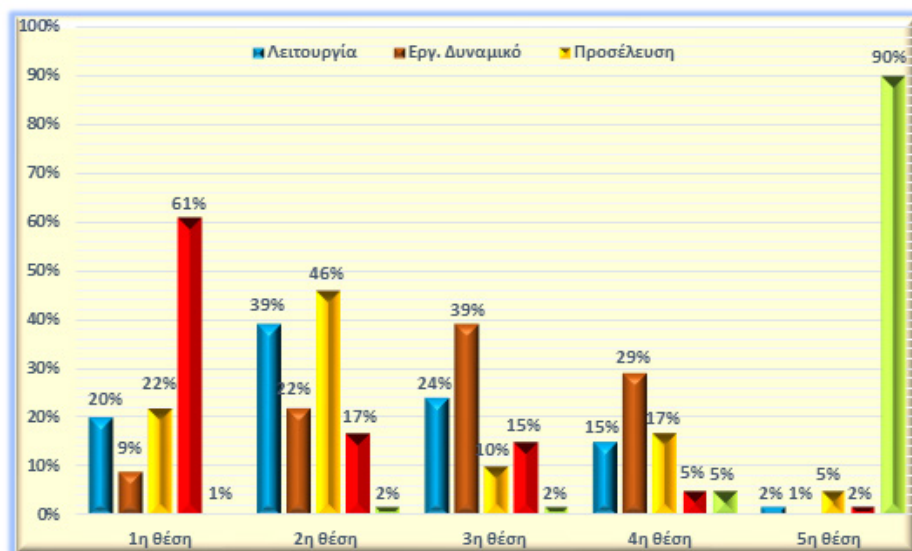
νται τα ερωτήματα που τέθηκαν στους συμμετέχοντες.

Πίνακας 2: Ερωτήματα έρευνας για τη διαχείριση κρίσης στις ξενοδοχειακές μονάδες πριν, κατά τη διάρκεια και, μετά την πανδημία Covid-19

- Διαθέτει η ξενοδοχειακή σας μονάδα Σχεδιασμό Αντιμετώπισης Κρίσεων (Crisis Management Plan);
- Μια κρίση πανδημίας συμπεριλαμβανόταν σε αυτό;
- Παρακαλούμε όπως αναφέρετε αν τυχόν υπάρχοντα και ισχύοντα Σχέδια Αντιμετώπισης Κρίσεων (CMP) έχουν ήδη αναθεωρηθεί με βάση την εμπειρία σας με την πανδημία. Θα συνεχίσουν να ισχύουν και μετά το πέρας της πανδημίας;
- Δεδομένου ότι το φαινόμενο της πανδημίας συνεχίζει να ακμάζει, ποια θεωρείτε πως θα είναι η πορεία της ερχόμενης σεζόν (2022) και πώς θα λειτουργήσει το ξενοδοχείο σας σε σχέση με την προηγούμενη σεζόν;
- Η πανδημία είχε αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία του ξενοδοχείου σας (λειτουργία, ανθρώπινο δυναμικό, προσέλευση πελατών, κέρδος, φήμη) και τον ξενοδοχειακό κλάδο γενικότερα;
- Επηρέασε η κρίση και η τουριστική/κοινωνική/πολιτική κατάσταση την εμπιστοσύνη των πελατών σας;
- Υπήρξε διαφοροποίηση του προφίλ του πελάτη μετά το πέρας των σεζόν 2020 και 2021; (προέλευση, έσοδα από πελάτες, διάρκεια διαμονής)
- Αντιμετωπίσατε κάποια περίπτωση κρούσματος στο ξενοδοχείο σας;
- Αν ναι, πώς έγινε η αντιμετώπιση του κρούσματος και τι επιπτώσεις είχε στη λειτουργία σας;
- Πάρθηκαν μέτρα για την προστασία τόσο του προσωπικού όσο και των πελατών και αν ναι, ποια ήταν αυτά;
- Εκπαιδεύτηκε το προσωπικό για την προστασία του αλλά και την προστασία του πελάτη και αν ναι, τι εκπαίδευση ακολουθήθηκε;
- Εφαρμόστηκαν στρατηγικές επικοινωνίας με διάφορα μέσα επικοινωνίας για την σωστή και έγκυρη ενημέρωση των πελατών όσον αφορά τα μέτρα που πάρθηκαν από μέρους σας;
- Παρακαλούμε όπως αναφέρετε τις όποιες αλλαγές πραγματοποιήθηκαν στη λειτουργία του ξενοδοχείου σας για την αντιμετώπιση του Covid-19.
- Θεωρείται πως κάποιες από τις ανωτέρω αλλαγές θα παραμείνουν και στα επόμενα χρόνια και αν ναι, ποιες είναι αυτές;
- Υπήρξε ανακατανομή πόρων (ανθρώπινων, οικονομικών, φυσικών, οργανωτικών, κτλ.) για την αντιμετώπιση της πανδημίας στο ξενοδοχείο σας;
- Υπήρξε στήριξη (οικονομική ή μη) από την πολιτεία στον ξενοδοχειακό κλάδο και αν ναι, ήταν επαρκής;
- Υπάρχει κάποια άλλη στήριξη που πιστεύετε θα έπρεπε να είχε γίνει για την όσο δυνατόν πιο εύρυθμη λειτουργία του ξενοδοχείου σας;

Όπως προκύπτει από την έρευνα, η πανδημία επηρέασε με πολλούς τρόπους τον ξενοδοχειακό κλάδο στην Ελλάδα, με τις διοικήσεις να παραδέχονται πως πολλές φορές τα πλήγματα ήταν ισχυρά και είχαν άμεσο αντίκτυπο στην λειτουργία τους, όπως παρουσιάζεται στο **Σχήμα 5**.

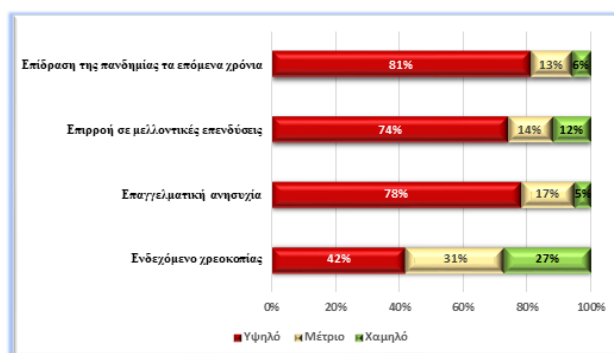
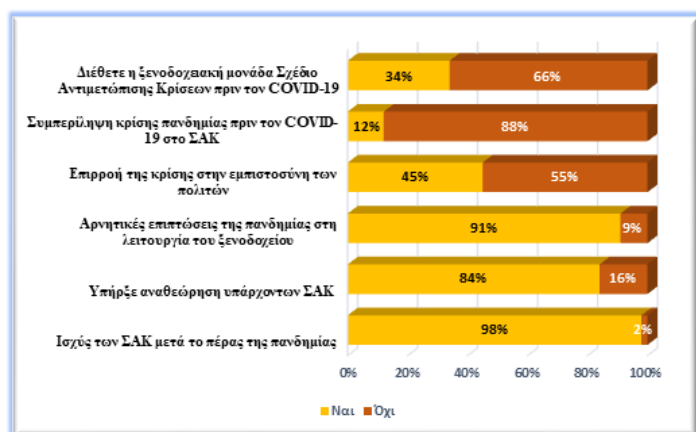
Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων κατέταξε στην πρώτη θέση τον τζίρο. Με περίπου ίδιο ποσοστό, της τάξης του 20%, ακολούθησαν η λειτουργία και η προσέλευση, με το εργατικό δυναμικό να έπεται, ενώ στην τελευταία θέση, με ποσοστό 1%, βρίσκεται η φήμη της ξενοδοχειακής μονάδας. Πολλές διαδικασίες αναθεωρήθηκαν και επιβλήθηκαν νέα πρωτόκολλα. Όπως προκύπτει, οι ελληνικές ξενοδοχειακές μονάδες είχαν, σε αρκετά μεγάλο βαθμό, σχέδια διαχείρισης κρίσεων, τα οποία είχαν σχεδιαστεί είτε από την ίδια τη διοίκηση είτε από εξωτερικούς συνεργάτες. Ωστόσο, η κρίση

Σχήμα 5: Τομέας που πλήγηκε περισσότερο (1) καταλήγοντας στον τομέα που πλήγηκε λιγότερο (5)

μιας πανδημίας δεν συμπεριλαμβανόταν σε αυτά, καθώς αποτελούσε σενάριο που δεν είχε προβλεφθεί νωρίτερα, (**Σχήμα 6 (α)**). Υπήρχε, για παράδειγμα, σχέδιο αντιμετώπισης μιας γαστρεντερίτιδας σε παιδιά αλλά όχι κάτι τόσο μεγάλης έκτασης και τόσο σοβαρό. Όσον αφορά το στάδιο μετά την κρίση, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων παρουσιάζει προθυμία και αποφασιστι-

κότητα να αναθεωρηθούν τα ήδη υπάρχοντα σχέδια διαχείρισης κρίσεων, προκειμένου να επικαιροποιηθούν και να συμπεριληφθούν στοιχεία, τα οποία αποτελούν πλέον τη σημερινή πραγματικότητα. Στο **Σχήμα 6 (β)** παρουσιάζεται η ανησυχία των εργαζομένων για την πορεία της μονάδας τους και την ανασφάλεια που δημιουργείται για τα επόμενα έτη.

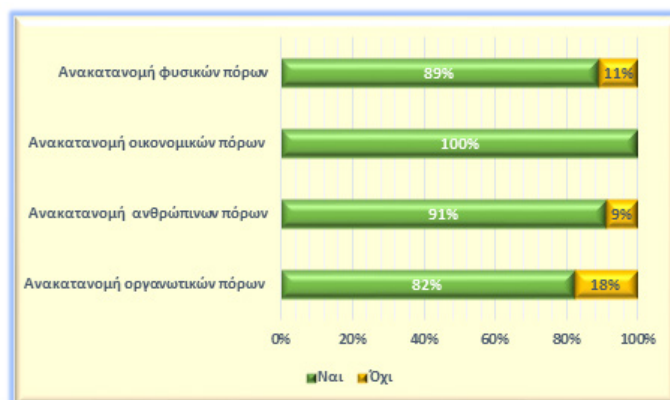
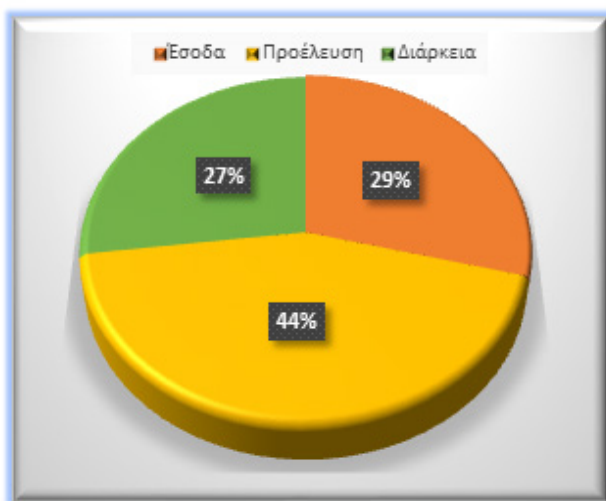

Σχήμα 6: (α) Σχέδιο Αντιμετώπισης Κρίσης (β) Επίπεδο ανασφάλειας των εργαζομένων στις ξενοδοχειακές μονάδες

Όσον αφορά το προφίλ του πελάτη, στις περισσότερες περιπτώσεις αναφέρθηκαν ουσιώδεις διαφοροποιήσεις, με την προσέλευση να είναι το πρωταρχικό κομμάτι που άλλαξε, αφού η αγορά περιορίστηκε στην τοπική κοινωνία και η ευρωπαϊκή/παγκόσμια αγορά ήταν μηδαμινή. Η προσέλευση των πελατών, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις εμφάνισε αισθητή μείωση, καθώς τα ισχύοντα μέτρα δεν επέτρεπαν τις άλλοτε μετακινήσεις και ταξιδιωτικές προτιμήσεις, όπως παρουσιάζεται στο **Σχήμα 7. (α)**. Το κέρδος εμφάνισε κατακόρυφη πτώση, καθώς εί-

ναι άμεσα συνυφασμένο με όλες τις υπόλοιπες πτυχές ενός ξενοδοχείου, οι οποίες δεν εμφάνισαν θετικό πρόσημο. Οι ξενοδοχειακές υπηρεσίες στις οποίες μπορούσαν θεωρητικά να ξοδέψουν κάποιο ποσό δεν ήταν οι ίδιες με προηγούμενες χρονιές, όπως για παράδειγμα υπηρεσίες spa, προσωπικής φροντίδας, γυμναστικής, κ.α. Απεναντίας, η φήμη τους παρέμεινε στα ίδια, αν όχι σε υψηλότερα επίπεδα, καθώς οι πελάτες εκτίμησαν τα μέτρα που ακολούθησαν έχοντας ως πρωταρχικό στόχο την ασφάλεια τόσο του προσωπικού όσο και των

πελατών τους. Η εμπιστοσύνη των πελατών εμφάνισε την ίδια πορεία με την φήμη τους, καθώς παρουσίασε αντιστρόφως ανάλογη πορεία από τις αρνητικές επιδράσεις της πανδημίας επιζητώντας υπευθυνότητα, ατομική και κοινωνική ευθύνη και επαγγελματισμό. Δεν επιβεβαιώθηκαν διακυμάνσεις στη διάρκεια διαμονής τους, καθώς οι πελάτες που αποφάσισαν να πάνε διακοπές, εν τέλει έμειναν και το χρονικό διάστημα που θα έμεναν αν δεν είχε εμφανιστεί ο Covid-19.

Σχήμα 7. (α) Αλλαγές που σημειώθηκαν όσον αφορά τον πελάτη.
(β) Αλλαγές στη λειτουργία του ξενοδοχείου για την αντιμετώπιση της Covid-19.

Η εκπαίδευση του προσωπικού αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο της προσπάθειας για ανάκαμψη, μιας και αποτελεί την ομάδα πρώτης γραμμής με την οποία συναναστρέφεται ο πελάτης και είναι ουσιαστικά, υπεύθυνη για την εικόνα της ξενοδοχειακής μονάδας και τη

σχέση που χτίζεται μεταξύ πελατών και του ξενοδοχείου. Πολλοί διαθέσιμοι πόροι ανακατανομήθηκαν, όπως ανθρώπινοι, οικονομικοί, οργανωτικοί και φυσικοί, ούτως ώστε να επιτευχθούν οι νέοι στόχοι (Σχήμα 7. (β)). Ποικίλες αλλαγές στη λειτουργία εφαρμόστηκαν,

όπως είναι η θερμομέτρηση τόσο του προσωπικού όσο και των πελατών, χρήση μέσων ατομικής προστασίας σε όλους τους χώρους του ξενοδοχείου, απολύμανση δωματίων, εστιατορίων, κοινόχρηστων χώρων, νέες διαδικασίες για το τμήμα του housekeeping. Ορίστηκαν

και εφαρμόστηκαν νέες διαδικασίες καθαρισμού, απολύμανσης και σφραγίσματος των δωματίων μέχρι την έλευση του επόμενου πελάτη. Τέλος, νέα μηχανήματα και εξοπλισμός αγοράστη-

καν για ανέπαφες συναλλαγές και νέα συστήματα προγραμματισμού και ελέγχου υιοθετήθηκαν.

Ήταν σαφές ότι οι αρμόδιες ομάδες χρησιμοποίησαν

περισσότερους από έναν μηχανισμούς αντιμετώπισης για την καταπολέμηση του αντίκτυπου της πανδημίας στις ξενοδοχειακές μονάδες, όπως παρουσιάζονται στον **Πίνακα 3**.

Πίνακας 3: Μηχανισμοί αντιμετώπισης της πανδημίας από τις ξενοδοχειακές μονάδες

Έλεγχος θερμοκρασίας πριν από την είσοδο στην ξενοδοχειακή μονάδα	Χρήση προστατευτικών μασκών και απολύμανση χεριών, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα που έχει θεσπίσει ο ΕΟΔΥ και ο ΠΟΥ	Προστατευτικά plexiglass σε όλες τις front-line θέσεις εργασίας	Εκπαιδευτικές αφίσες και φυλλάδια σχετικά με την πανδημία Covid-19
Εκπαίδευση προσωπικού με on line σεμινάρια. Χρήση QR κωδικών	Διατήρηση κοινωνικών αποστάσεων και αντίστοιχη σήμανση στο δάπεδο ή τις απαραίτητες επιφάνειες	Απολύμανση ειδών σερβιρίσματος	Απολύμανση στα δωμάτια μετά από αφίξεις/αναχωρήσεις
Χρήση εξοπλισμού μίας χρήσης στον επισιτιστικό τομέα	Αποσυμφόρηση προσωπικού μέσω βάρδιων και περικοπών	Μη λειτουργία μπουφέ για πρωινά/γεύματα στα εστιατόρια, και αντί αυτού προσωποποιημένη βοήθεια από υπαλλήλους ή λειτουργία σε εξωτερικούς χώρους	Προσπάθεια για ενσωμάτωση τεχνολογιών για ανέπαφες συναλλαγές και διαδικασίες, ψηφιακές εφαρμογές εξυπηρέτησης των πελατών

Οι μηχανισμοί ομαδοποιήθηκαν στο μάρκετινγκ, στη διαφοροποίηση υπηρεσιών, στην κρατική υποστήριξη και στη μείωση του κόστους. Υιοθετήθηκαν νέες δράσεις επικοινωνίας χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα κανάλια επικοινωνίας, όπως είναι το επίσημο site των ξενοδοχείων, έντυπο και μη υλικό εντός των χώρων του ξενοδοχείου, μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την σωστή και έγκυρη ενημέρωση των πελατών, χρήση του διαδικτύου, όπως παρουσιάζεται στο **Σχήμα 8 (α)**. Τέλος, έγινε αναφορά στην κρατική στήριξη, η οποία έγινε με το πρόγραμμα «ΕΡΓΑΝΗ» για τους εργαζομένους. Καθώς

τα περισσότερα ξενοδοχεία παρουσίασαν σημαντικές μειώσεις στα έσοδα, η υποστήριξη από την κυβέρνηση θεωρήθηκε ως ο πιο χρήσιμος μηχανισμός αντιμετώπισης. Για παράδειγμα, εφαρμόστηκαν για τα ξενοδοχεία απαλλαγές από φόρους, αναβολές πληρωμών και πακέτα για τη στήριξή τους.

Πολλές διοικήσεις υποστήριξαν πως τα μέτρα ήταν στην πλειοψηφία των περιπτώσεων ικανοποιητικά (**Σχήμα 8 (β)**), αφού έδωσαν μια ανάσα, αλλά θα μπορούσαν να είναι πολύ περισσότερα, καθώς ο τουρισμός και ο ξενοδοχειακός κλάδος αποτελούν τους κλάδους που επλήγησαν περισσότερο,

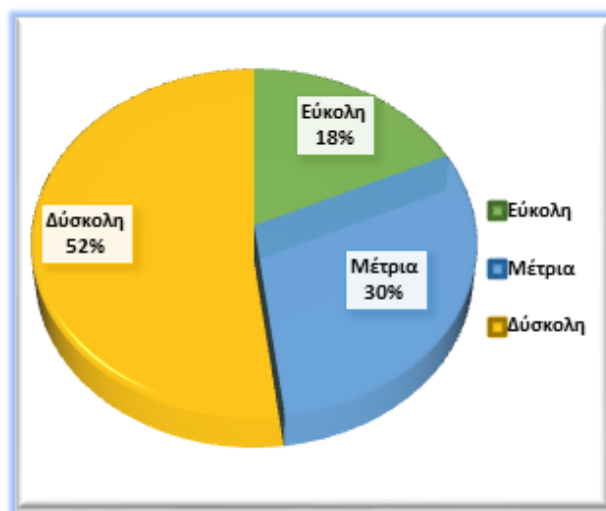
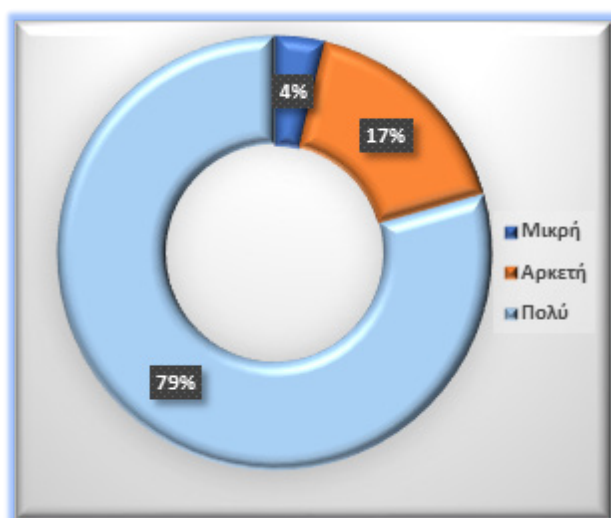
μαζί με την εστίαση. Μάλιστα, αρκετές ξενοδοχειακές μονάδες (24%) θεωρούν ως λανθασμένο χειρισμό το γεγονός πως δόθηκαν κίνητρα για να παραμείνουν κλειστά τα ξενοδοχεία, αντί να δοθούν λύσεις ώστε να συνεχίζουν να λειτουργούν.

Ως προς τις πρακτικές μάρκετινγκ, έχει αποδειχτεί πως οι αρμόδιες ομάδες διαχείρισης κρίσεων προσπάθησαν να ενημερώνουν και να αποδείξουν έμπρακτα πως το ξενοδοχείο τους είναι ασφαλές για ταξίδια μιας και κάρτες-κλειδιά, κλινοσκεπάσματα, διακόπτες φωτός και τηλεχειριστήρια τηλεόρασης, ενδέχεται να γίνουν πηγή μετάδοσης μολυσματικών

ασθενειών, όπως η Covid-19. Η χρήση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης και των μέσων ενημέρωσης φαίνεται να είναι κοινή για όλες τις αρμόδιες ομάδες διαχείρισης

κρίσεων στα ξενοδοχεία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, υπήρχαν infographics τα οποία εξηγούσαν με λεπτομέρεια τα μέτρα σε κάθε τμήμα λειτουργίας, όπως και

άμεση πληροφόρηση από το προσωπικό κρατήσεων κατά τη διάρκεια των συνομιλιών με τους πελάτες.

Σχήμα 8. (α) Εφαρμογή νέων στρατηγικών επικοινωνίας
(β) Πρόσβαση σε οικονομικό κεφάλαιο από την Πολιτεία

Το κόστος που σχετίζεται με το ανθρώπινο δυναμικό και τους εργαζομένους αντιμετωπίστηκε μέσω ενός συνδυασμού απολύσεων, μη ανανέωσης των εποχιακών συμβάσεων και το πρόγραμμα «ΕΡΓΑΝΗ». Ωστόσο, οι περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες (83%) υποστήριξαν πως οι απολύσεις δεν αποτέλεσαν συχνό φαινόμενο καθώς χρησιμοποίησαν το πρόγραμμα αναστολής εργασίας, με αποτέλεσμα να μειωθεί το εργασιακό άγχος με μακροχρόνια επίδραση στην ευημερία και το αίσθημα ασφάλειας των εργαζομένων.

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με την έρευνα που

διενεργήθηκε σε 115 ξενοδοχειακές μονάδες στην ελληνική επικράτεια, η εμφάνιση της πανδημίας Covid-19 αποτέλεσε μια κρίση η οποία επέφερε πολλά προβλήματα και δυσλειτουργίες στον ξενοδοχειακό κλάδο. Ο σχεδιασμός διαχείρισης κρίσεων υπήρχε στα περισσότερα ξενοδοχεία, αλλά μια διαχείριση κρίσης υγείας, όπως είναι μια πανδημία, δεν συμπεριλαμβανόταν σε αυτά και δεν εφαρμόστηκε προληπτικά, ώστε να αποφευχθούν λάθη και να προληφθούν δύσκολες καταστάσεις. Οι επιπτώσεις αυτής της πανδημίας ήταν έκδηλες στο σύνολο των συμμετεχόντων με όλες τις διοικήσεις να ακολουθούν πιστά τα πρωτόκολλα υγείας που παρουσιάστηκαν

και να προσπαθούν να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του οργανισμού τους. Η προσέλευση των πελατών εμφάνισε πτώση, όπως επίσης και διαφοροποίηση ως προς το προφίλ τους, καθώς οι πελάτες αναψυχής μειώθηκαν αισθητά, όπως επίσης μειώσαν τα έξοδα τους, αφού παρεχόμενες υπηρεσίες δεν λειτούργησαν (spa, γυμναστήρια, θεραπείες φροντίδας κ.ά). Έτσι, το κέρδος εμφάνισε κατακόρυφη πτώση, καθώς είναι άμεσα συνυφασμένο με όλες τις υπόλοιπες πτυχές ενός ξενοδοχείου, οι οποίες δεν εμφάνισαν θετικό πρόσημο. Αντίθετο αποτέλεσμα όμως, υπήρχε στη φήμη των ξενοδοχείων και την εμπιστοσύνη που τους έδειξαν οι πελάτες, αφού επί

των πλείστων, εκτιμήθηκε δεόντως η προσπάθεια και η προσαρμογή στα νέα δεδομένα από πλευράς καταλυμάτων. Επιπλέον, εν μέσω κρίσης, οι πολίτες στράφηκαν σε γνωστά και αναγνωρίσιμα brands.

Μεγάλο ποσοστό εργατικού δυναμικού αντιμετώπιστηκε μέσω ενός συνδυασμού απολύσεων, μη ανανέωσης εποχιακών συμβάσεων, προγράμματος αναστολής εργασίας είτε είχε ριζικές αλλαγές στο αντικείμενό του. Οι διοικήσεις πραγματοποίησαν ανακατανομή των διαθέσιμων οργανωτικών, φυσικών και οικονομικών πόρων τους, ούτως ώστε να καταφέρουν να εφαρμόσουν τα νέα μέτρα είτε πιο ανέξοδα, είτε πιο καινοτόμα. Όλα τα παραπάνω έγιναν ευρέως γνωστά με έγκυρο τρόπο στο κοινό από τη διοίκηση των ξενοδοχείων, κάνοντας χρήση των αρχών μάρκετινγκ και των διαθέ-

σιμων καναλιών επικοινωνίας, όπως για παράδειγμα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή το διαδίκτυο. Το κράτος θέλησε να στηρίξει τον ξενοδοχειακό κλάδο μέσω απαλλαγών από φόρους, αναβολές πληρωμών, παρέχοντας πακέτα στήριξης, και την εφαρμογή του προγράμματος «ΕΡΓΑΝΗ». Όσον αφορά το προφίλ του πελάτη, στις περισσότερες περιπτώσεις αναφέρθηκαν ουσιώδεις διαφοροποιήσεις σε σχέση με την προσέλευσή του αφού η αγορά περιορίστηκε στην τοπική κοινωνία και η ευρωπαϊκή/παγκόσμια αγορά ήταν μηδαμινή.

Σε διευθυντικό επίπεδο, η έρευνα δείχνει ότι η πανδημία αποτέλεσε, πράγματι, τροχοπέδη στον ξενοδοχειακό κλάδο. Ωστόσο, καμία προοπτική δεν θα έπρεπε να είναι μονόπλευρη, καθώς απορρέυσαν και αρκετά πλεονεκτήματα, που αφορούν τόσο λειτουργικά κομμάτια

που πρέπει να χρησιμοποιηθούν και να εκμεταλλευτούν, ανεξαρτήτως πανδημίας, όσο και άυλους τομείς από τους οποίους μπορούν να επωφεληθούν, όπως είναι η εικόνα, η φήμη και η εμπιστοσύνη του κοινού. Οι τουριστικοί οργανισμοί οφείλουν να μεγιστοποιήσουν την οργανωτική λειτουργία μάθησης μέσω διαδικασιών ενίσχυσης της δυναμικής τους όσον αφορά την ικανότητα τους για διαχείριση κρίσεων υγείας. Η έρευνα δεν επηρέασε την ομαλή λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων και τηρήθηκαν όλοι οι κανόνες ερευνητικής δεοντολογίας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Ως εκ τούτου, ήταν μια σημαντική ευκαιρία για την εξαγωγή χρήσιμων αποτελεσμάτων για την μετέπειτα αξιοποίησή τους προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας.

Βιβλιογραφία

- [1] Faisal A., Albrecht J.N. and Coetzee W.J.L., *Renegotiating organizational crisis management in urban tourism: strategic imperatives of niche construction*, International Tourism Studies Association (6), 885-905, 2020.
- [2] Gossling S., Scott D. and Hall C.M., *Pandemics, tourism and global change: a rapid assessment of COVID-19*, Journal of Sustainable Tourism (29), 1-20, 2020.
- [3] Lastres B.L., Kim H. and Ying T., *Learning from past crises: Evaluating hotels' online crisis responses to health crises*, Tourism and Hospitality Research (20), 372-378, 2020.
- [4] Wai Lai I.K. and Chou Wong J.W., *Comparing crisis management practices in the hotel industry between initial and pandemic stages of COVID-19*, International Journal of Contemporary Hospitality Management (32), 3135-3156, 2020.
- [5] Zhang J., Xie C., Wang J., Morrison A.M. and Coca-Stefaniak J.A., (2020). *Responding to a major global crisis: the effects of hotel safety leadership on employee safety behavior during COVID-19*, International Journal of Contemporary Hospitality Management (32), 3365-3389, 2020.
- [6] Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ), <https://www.itep.gr/>, Τελευταία επίσκεψη: 8/10/2021.
- [7] Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), <https://www.statistics.gr/>, Τελευταία επίσκεψη: 8/10/2021.

Το ΕΛΙΝΥΑΕ στην 85η ΔΕΘ

Επιτυχημένη κρίθηκε η παρουσία του ΕΛΙΝΥΑΕ στην 85η Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.

Το ΕΛΙΝΥΑΕ συμμετείχε στην Έκθεση στο Περίπτερο 15 / Stand 15. Το περίπτερο δέχτηκε πολλούς επισκέπτες: πολιτικούς, στελέχη αυτοδιοίκησης, επιχειρηματίες, υπεύθυνους ασφάλειας. Όλοι πέρασαν χρόνο στο περίπτερο, ενημερώθηκαν για τις δράσεις του Ινστιτούτου και τα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα, που πραγματοποιεί με χρήση εικονικής πραγματικότητας (VR), και είχαν την ευκαιρία να πάρουν μια μικρή γεύση από αυτά.

Στο πλαίσιο της Έκθεσης, σε συνεργασία με τη ΔΕΘ ΗΕΛΕΧΡΟ και το Ερευνητικό Εργαστήριο Τουρισμού και Διοίκησης Υπηρεσιών «Tour_Lab», του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, το ΕΛΙΝΥΑΕ πραγματοποίησε με επιτυχία εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα «Υγειονομικά Πρωτόκολλα Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)».

Το πρόγραμμα αφορούσε στην εκπαίδευση των εργαζομένων και των εκθετών της 85ης ΔΕΘ και πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο πρωτοβουλιών ενημέρωσης και προαγωγής δράσεων εφαρμογής των ειδικών υγειονομικών πρωτοκόλλων της Πολιτείας, αναφο-

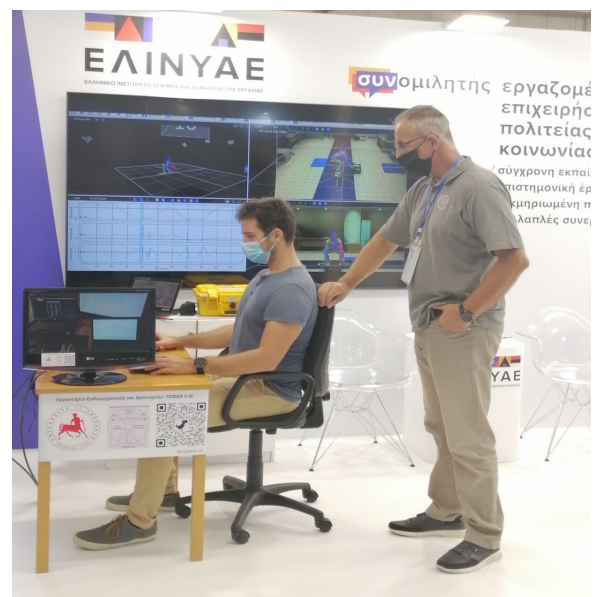
ρικά με τη διαχείριση της Covid-19.

Όσες και όσοι παρακολούθησαν την εκπαίδευση έφεραν διακριτικό σήμα με την αναφορά COVID-19 TRAINED.

Καθ' όλη την διάρκεια της Έκθεσης, με το ΕΛΙΝΥΑΕ συνεργάστηκαν οι: NextWave Hellas, Ερευνητικό Εργαστήριο Τουρισμού και Διοίκησης Υπηρεσιών «Tour_Lab», του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, Biomechanics & Ergonomics - ErgoMech Lab - DPSS του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Tourism Experts, Be YourSelf gr.

[Περισσότερα...](#)

«Η σημασία της ποιότητας του εσωτερικού αέρα στην αντιμετώπιση της COVID-19»

Διαδικτυακή εκδήλωση ΕΛΙΝΥΑΕ, Ελληνική Εταιρεία Έρευνας Αερολυμάτων (ΕΕΕΑ) και ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στις **2 Νοεμβρίου** το ΕΛΙΝΥΑΕ, η Ελληνική Εταιρεία Έρευνας Αερολυμάτων (ΕΕΕΑ) και η ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ διοργάνωσαν διαδικτυακή εκδήλωση με θέμα «Η σημασία της ποιότητας του εσωτερικού αέρα στην αντιμετώπιση της COVID-19».

Στην εκδήλωση, καταξιωμένοι επιστήμονες, από τον χώρο της επιδημιολογίας και της επιστήμης του αερολύματος, παρουσίασαν την σημασία του εξαερισμού και του καθαρισμού του αέρα εσωτερικού χώρου στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της COVID-19. Στόχος της εκδήλωσης ήταν τα

συμπεράσματά της να αποτελέσουν τεκμηριωμένη παραίνεση προς την Πολιτεία και τους πολίτες προκειμένου να λάβουν αποτελεσματικότερα μέτρα για την αντιμετώπιση της διασποράς του ιού.

Την εκδήλωση άνοιξε και συντόνισε ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Έρευνας Αερολύματος, **κος Κώστας Ελευθεριάδης**, ο οποίος ανέφερε ότι η εκδήλωση θα εστιάσει στην έλλειψη πληροφόρησης για τα μέτρα αντιμετώπισης της COVID-19 σε σχέση με τα αερολύματα, δηλαδή τους φορείς που μεταφέρουν τον ιό στο περιβάλλον.

Στη συνέχεια η Πρόεδρος του ΕΛΙΝΥΑΕ, **κα Ρένα Μπαρδάνη**, και ο Γενικός Διευθυντής της ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, **κος Γιώργος Καλούδης**, αφού ευχαρίστησαν τους ομιλητές για την συμμετοχή τους στην εκδήλωση τόνισαν την σημασία των συνεργασιών, ώστε να έχουμε ένα καλύτερο αποτέλεσμα για τους εργαζόμενους, τις επιχειρήσεις και ολόκληρη την κοινωνία.

Οι παρουσιάσεις ξεκίνησαν με τον **Αν. Καθηγητή, κο Δημήτρη Παρασκευή, Ιατρική Σχολή - ΕΚΠΑ**. Ο κος Παρασκευής -μεταξύ άλλων- ανέφερε ότι «ο ιός SARS-CoV-2 μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω αναπνευστικών σταγονιδίων και αερολυμάτων. Κατά την αρχική φάση της πανδημίας η συνεισφορά της αερογενούς μετάδοσης για τα παθογόνα του αναπνευστικού είχε υποεκτιμηθεί, κυρίως λόγω του ότι δεν έχουν κατανοηθεί πλήρως τα χαρακτηριστικά των αερολυμάτων. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και το CDC ανακοίνωσαν τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2021, αντίστοιχα, ότι ο SARS-CoV-2 μπορεί να μεταδοθεί αερογενώς σε μικρή ή μεγάλη απόσταση από την πηγή». Είπε, επίσης, «ότι αρκετά ερωτήματα παραμένουν προς διευκρίνιση αναφορικά με την αερογενή μετάδοση όπως:

- η συγκέντρωση του SARS-CoV-2 στα αερολύματα
- ο μέσος χρόνος παραμονής των αερολυμάτων στον αέρα
- οι διεργασίες και οι ιατρικές πράξεις που παράγουν αερολύματα
- οι παράγοντες που επηρεάζουν τα χαρακτηριστικά των αερολυμάτων και
- η συνεισφορά της αερογενούς μετάδοσης στη διασπορά του SARS-CoV-2 σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους».

Ο Καθηγητής, κος Λεωνίδας Ντζιαχρήτος, Πολυτεχνική Σχολή - ΑΠΘ, ανέφερε ότι «οι επιπτώσεις του ιού μπορούν να συγκριθούν με τις επιπτώσεις της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, τόσο σε ό,τι αφορά στην νοσηρότητα και την θνητότητα όσο και στις πολιτικές και το κόστος αντιμετώπισής τους». Σημείωσε δε, ότι «...στην διαχείριση της

υγειονομικής κρίσης, τα μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας μπορεί να έχουν δυσανάλογες οικονομικές επιπτώσεις σε σχέση με τον πραγματικό οικονομικό αντίκτυπο των επιπτώσεων του ιού στην υγεία. Επομένως, τα όποια περιοριστικά μέτρα πρέπει να λαμβάνονται με φειδώ και με χρήση εργαλείων λήψης αποφάσεων, ώστε να επιτυγχάνεται ο βέλτιστος συμβιβασμός μεταξύ υγειονομικών και οικονομικών επιπτώσεων».

Ο Δρ. Ιωάννης Δροσινός, Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, περιέγραψε τους τρόπους μετάδοσης των αναπνευστικών νόσων όπως τους αποδέχεται η ιατρική κοινότητα. «Κατά την παραδοσιακή θεώρηση, οι τρόποι είναι:

1. μετάδοση μέσω επαφής, που μπορεί να είναι έμμεση ή άμεση
2. μετάδοση μέσω αναπνευστικών (μεγάλων) σταγονιδίων, η διάμετρος των οποίων είναι μεγαλύτερη των 5 μικρομέτρων
3. αερογενής μετάδοση μέσω σταγονιδίων μικρότερων των 5 μικρομέτρων.

Ο προσδιορισμός του κυρίαρχου τρόπου μετάδοσης ενός παθογόνου μικροοργανισμού είναι σημαντικός για την επιλογή μέτρων περιορισμού της εξάπλωσης μιας λοιμώδους νόσου». Ο κ. Δροσινός επεσήμανε ότι «ένας διαχωρισμός που βασίζεται μόνο στη διάμετρο του αναπνευστικού σταγονιδίου (5 μικρόμετρα) όχι μόνον δεν αντικατοπτρίζει τρέχουσες γνώσεις της φυσικής των αερολυμάτων, αλλά αγνοεί ότι η μολυσματικότητα ενός ιού δεν καθορίζεται μόνο από την διάμετρο του σταγονιδίου που τον μεταφέρει». Με αυτά τα δεδομένα, ο κ. Δροσινός υποστήριξε ότι «υπάρχει ένας μοναδικός τρόπος αερομεταφερόμενης μετάδοσης, ανεξάρτητος του μεγέθους του αναπνευστικού σταγονιδίου, και ότι μία διχοτόμησή του με βάση την διάμετρο των σταγονιδίων είναι τεχνητή. Αυτή η διχοτόμηση, που βασίζεται σε ιστορικά λάθη, αντικρουόμενες ερμηνείες παρατηρήσεων, μη τυποποιημένη ορολογία και πειραματικούς περιορισμούς, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην αρχική υποτίμηση της σημασίας της αερογενούς μετάδοσης του ιού SARS-CoV-2 από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς υγείας».

Ο **Καθ. Αθανάσιος Νένης, Ομοσπονδιακή Πολυτεχνική Σχολή Λωζάννης και Ίδρυμα Τεχνολογίας Έρευνας Πάτρας**, μίλησε για την αερογενή μετάδοση ιών που προκαλούν την COVID, την γρίπη κ.λπ. Όπως ανέφερε, οι συνθήκες του περιβάλλοντος μπορεί να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αερογενή μετάδοση των αναπνευστικών μολυσματικών ασθενειών όπως η COVID και η γρίπη. Πολλές μελέτες δείχνουν ότι η σχετική υγρασία ρυθμίζει την δραστηριότητα του ιού – με πολύ ψηλές (>75%) ή χαμηλές τιμές (< 35 - 40%) να ευνοούν την διατήρηση της δραστικότητάς του, ενώ οι ενδιάμεσες υγρασίες (40 - 75%) να ευνοούν την «απενεργοποίησή» του, μειώνοντας σημαντικά την πιθανότητα μίας λοίμωξης. Οι χαμηλές υγρασίες μάλιστα, πέρα από το ότι «προστατεύουν» τους ιούς -λόγω της δημιουργίας ενός προστατευτικού φλοιού- στεγνώνουν την άνω αναπνευστική οδό (ρινική κοιλότητα, φάρυγγας) καθιστώντας μας πιο επιρρεπείς σε λοιμώξεις (ειδικά τα άτομα προχωρημένης ηλικίας ή με επικείμενα νοσήματα).

Οι συνέπειες των παραπάνω είναι πολύ σημαντικές για την δημόσια υγεία, επειδή η σχετική υγρασία δεν ελέγχεται σε κλειστούς χώρους, ενώ θα έπρεπε, παράλληλα με τα επίπεδα CO₂ και τους ρυθμούς αερισμού. Το πρόβλημα εντείνεται στην τρέχουσα πανδημία δεδομένου ότι ο υψηλός ρυθμός αναπλήρωσης αέρα απ' έξω, οδηγεί σε πολύ χαμηλή σχετική υγρασία στα κτίρια (ειδικά τον χειμώνα) και μας καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτους.

Τον κύκλο των ομιλιών της εκδήλωσης ολοκλήρωσε ο **Καθ. Κώστας Σιούτας, Πολιτική και Περιβαλλοντική Μηχανική, Πανεπιστήμιο Νότιας Καλιφόρνιας**, ο οποίος περιέγραψε πώς η χρήση καθαριστών αέρα και ο αποτελεσματικός εξαερισμός συμβάλλουν στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου λοιμώξεων σε εσωτερικούς χώρους. Αρχικά ανέπτυξε τα όσα γνωρίζουμε σήμερα για την χρήση των масκών προσώπου και τόνισε μερικούς από τους σοβαρούς περιορισμούς και ελλείψεις που σχετίζονται με αυτήν και οι οποίες μειώνουν σημαντικά τον βαθμό προστασίας τους. Στη συνέχεια κάλυψε μερικές βασικές θεωρητικές αρχές για το πώς ο εξαερισμός και ο καθαρισμός του

αέρα συμβάλλουν στην δραστική μείωση των συγκεντρώσεων των ατμοσφαιρικών ρύπων σε εσωτερικούς χώρους, συμπεριλαμβανομένων των μολυσματικών σωματιδίων, όπως του SARS-CoV-2. Πρόσφερε παραδείγματα βασισμένα σε πραγματικές περιπτώσεις για την αποτελεσματικότητα του συνδυασμού του καλού εξαερισμού και των καθαριστών αέρα, ιδιαίτερα αυτών που χρησιμοποιούν HEPA φίλτρα, στον καθαρισμό των εσωτερικών χώρων, όπως οι αίθουσες διδασκαλίας και τα εστιατόρια. Επεσήμανε ότι όχι μόνο ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο μόλυνσης από COVID-19, αλλά και την έκθεση σε επικίνδυνους ατμοσφαιρικούς ρύπους που, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ευθύνονται για περίπου 9 εκατομμύρια θανάτους ετησίως.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με πλήθος ερωτήσεων από τους συμμετέχοντες.

Χορηγοί επικοινωνίας ήταν οι: Business Today, CSR & ESG Week, Retail Today και ο Οικονομικός Ταχυδρόμος.

Όλη η εκδήλωση είναι διαθέσιμη: https://www.youtube.com/watch?v=fFdDM_33bVE

Μνημόνιο συνεργασίας ΕΛΙΝΥΑΕ - Ελληνικό Α.Ε.

Μνημόνιο συνεργασίας υπέγραψε η Πρόεδρος του ΕΛΙΝΥΑΕ, κα Ρένα Μπαρδάνη, με την εταιρεία Ελληνικό Α.Ε. της Lamda Development. Σκοπός της συνεργασίας είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα στην αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και να ενισχυθούν οι δράσεις που προωθούν την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

Πρώτη δράση, η συμμετοχή του Ινστιτούτου στις 18 Οκτωβρίου στην εβδομάδα ασφαλείας της εταιρείας που διοργανώθηκε από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και κατασκευής του έργου με motto: Think safe, Work safer.

2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής της Εργασίας και Περιβάλλοντος

Στις **5 - 7 Νοεμβρίου** πραγματοποιήθηκε το 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής της Εργασίας και Περιβάλλοντος, από την Ελληνική Εταιρεία Ιατρικής της Εργασίας και Περιβάλλοντος. Την οργάνωση του Συνεδρίου συντόνισαν η Πρόεδρος της επιστημονικής εταιρείας, κ. Ευγενία Πανταζή, και ο Γεν. Γραμματέας, κ. Αθανάσιος Νταβέλος.

Το Συνέδριο, με τη συμμετοχή διακεκριμένων επιστημόνων και καθηγητών από την Ελλάδα, αλλά και από την Αμερική, την Ρουμανία, και την Μολδαβία συνέβαλε στην επιμόρφωση των Ειδικών Ιατρών Εργασίας, αλλά και στην ενημέρωση όσων ενδιαφέρονται για τα σημαντικά θέματα της Υγείας και Ασφάλειας στον χώρο εργασίας.

Η Πρόεδρος του ΕΛΙΝΥΑΕ, κα Ρένα Μπαρδάνη,

απηύθυνε χαιρετισμό τονίζοντας τη μακροχρόνια συνεργασία και συνεισφορά των δυο οργανισμών στην προώθηση και προαγωγή των θεμάτων υγείας και ασφαλείας στην εργασία, ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή που τα θέματα αυτά αποτελούν προτεραιότητα όλων.

Συμμετοχή του ΕΛΙΝΥΑΕ στην 39η Ετήσια Σύσκεψη Συνεργασίας Κλάδου Υδρογονανθράκων για θέματα Υγείας, Ασφάλειας (Safety), Πυρασφάλειας, Φυσικής Ασφάλειας (Security) και Περιβάλλοντος

Στις **25 και 26 Νοεμβρίου** πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η 39η ετήσια σύσκεψη συνεργασίας του Κλάδου Υδρογονανθράκων για θέματα Υγείας, Ασφάλειας (Safety), Πυρασφάλειας, Φυσικής Ασφάλειας (Security) και Περιβάλλοντος. Η σύσκεψη διοργανώθηκε από τις Βιομηχανικές Εγκαταστάσεις Ασπροπύργου και Ελευσίνας του Ομίλου της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ.

Στόχος της ήταν η ανίχνευση και η συζήτηση των σημερινών προκλήσεων στα θέματα της Υγείας, Ασφάλειας, Περιβάλλοντος και Φύλαξης στους χώρους εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη: τη νέα εποχή παραγωγικής ανασυγκρότησης και βιώσιμης ανάπτυξης, το

πλαίσιο του ενεργειακού και ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς και τα νέα δεδομένα που δημιουργεί η πανδημία του κορωνοϊού.

Για πρώτη φορά η συγκεκριμένη σύσκεψη πραγματοποιήθηκε «υβριδικά», δια ζώσης και μέσω διαδικτυακής κάλυψης (live streaming), δίνοντας τη δυνατότητα παρακολούθησης και υποβολής ερωτήσεων σε σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό ενδιαφερομένων.

Εκ μέρους του ΕΛΙΝΥΑΕ πραγματοποιήθηκε παρουσίαση από την Δρ Ε. Γεωργιάδου με θέμα «Προκλήσεις για την ανάπτυξη κουλτούρας πρόληψης και τη διαχείριση ασφάλειας στην εποχή της πανδημίας».

Συμμετοχή του ΕΛΙΝΥΑΕ στο Διεθνές Συνέδριο «Safe Greece 2021»

Από τις **24 - 26 Νοεμβρίου** πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά το «8ο Διεθνές Συνέδριο για την Πολιτική Προστασία και τις νέες Τεχνολογίες - Safe Greece 2021». Το συνέδριο έφερε σε επαφή εκπροσώπους της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κεντρικής Διοίκησης, του Ιδιωτικού Τομέα και των Εθελοντικών Οργανώσεων από την Ελλάδα και το εξωτερικό με σκοπό:

- την ενίσχυση της διακλαδικότητας και της συνεργατικότητας στην Πολιτική Προστασία
- την αξιοποίηση κάθε νέου τεχνολογικού επιτεύγματος προς όφελος της Πολιτικής Προστασίας

- την ανταλλαγή εμπειρίας, διδαγμάτων και καλών πρακτικών

- τη συζήτηση για τις σύγχρονες προκλήσεις στην Πολιτική Προστασία.

Το ΕΛΙΝΥΑΕ εκπροσώπησε η Δρ Ε. Γεωργιάδου με παρουσίαση με τίτλο «Management of COVID -19 in the workplace: a study in Greece».

Ο ρευματοπαθής στην αγορά εργασίας. Προϋποθέσεις, εμπόδια δυσκολίες και προτάσεις

Στις **27 Σεπτεμβρίου** η Ελληνική Εταιρεία Αντιρευματικού Αγώνα (ΕΛΕΑΝΑ) πραγματοποίησε διαδικτυακή εκδήλωση με θέμα «Ο ρευματοπαθής στην αγορά εργασίας. Προϋποθέσεις, εμπόδια δυσκολίες και προτάσεις».

Την εκδήλωση άνοιξε η Πρόεδρος της ΕΛΕΑΝΑ, κα Α. Παππά, ενώ χαιρετισμό απηύθυνε η Πρόεδρος του ΕΛΙΝΥΑΕ, κα Ρ. Μπαρδάνη.

Θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν «Εργονομία στον χώρο εργασίας και ασκήσεις ενδυνάμωσης» από τον κο Σ. Σταθόπουλο, φυσικοθεραπευτή, Γ.Ν.Α. «Ο Ευαγγελισμός» και «Εργασία και χρόνιες ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις» από το Δρ. Γ. Κωνσταντάκοπουλο, Μηχανικό Μεταλλείων –Με-

ταλλουργό Μηχανικό ΕΜΠ και υπεύθυνο του Εθνικού Εστιακού Πόλου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ΑΥΕ.

Η εκδήλωση έληξε με ερωτήσεις και συζήτηση μεταξύ των παρευρισκομένων.

Ο ρευματοπαθής στην αγορά εργασίας
Προϋποθέσεις, εμπόδια δυσκολίες και προτάσεις
 Δευτέρα 27 Σεπτεμβρίου 2021, 18:15 - 19:15

1978-2018
 ΧΡΟΝΙΑ/YEARS / ΕΛΕΑΝΑ
 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

Πρόγραμμα

- 18:15 - 18:20 **Εισαγωγή**
 Διότιση Παπαλά
 Πρόεδρος Δ.Σ. ΕΛΕΑΝΑ.
- 18:20 - 18:25 **Χαιρετισμός**
 Ρίνα Μπαρδάνη
 Πρόεδρος Δ.Σ. ΕΛΙΝΥΑΕ.
- 18:25 - 18:40 **Εργονομία στο χώρο εργασίας & ασκήσεις ενδυνάμωσης**
 Σταύρος Σταθόπουλος
 Φυσικοθεραπευτής Γ.Ν.Α. «Ο Ευαγγελισμός», Συμμετέχων: α) W.H.O Rehabilitation Programme και β) Network for Health Promotion in Life and Work (World Confederation Physical Therapy)
- 18:40 - 19:00 **Εργασία και χρόνιες ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις**
 Γιάννης Κωνσταντάκοπουλος
 Δρ. Μηχανικός Μεταλλείων-Μεταλλουργός Μηχανικός Ε.Μ.Π. Υπεύθυνος του Εθνικού Εστιακού Πόλου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία
- 19:00 - 19:15 **Ερωτήσεις - Συζήτηση - Λήξη**

Με την ευγενική υποστήριξη των **NOVARTIS** **Digital Task** **W E B I N A R**
 Live στο FB

Επίσκεψη στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. των μαθητών του τμήματος Ιατρικών Εργαστηρίων του 1ου ΕΠΑΛ Δραπετσώνας - 3ου ΕΚ Πειραιά

Στις **30 Νοεμβρίου** πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Ινστιτούτο, μαθητών του τμήματος Ιατρικών εργαστηρίων του 1ου ΕΠΑΛ Δραπετσώνας - 3ου ΕΚ Πειραιά.

Οι μαθητές παρακολούθησαν δίωρη ενημέ-

ρωση για θέματα ΥΑΕ της ειδικότητά τους, από την κα Α. Δαΐκου, Χημικό και Υπεύθυνη Παρατηρητηρίου και ξεναγήθηκαν στον χώρο της βιβλιοθήκης.

Διαλέξεις σε μεταπτυχιακά προγράμματα του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας

Στις **28 Νοεμβρίου** και **2 Δεκεμβρίου**, ο κος Α. Ταργουτζίδης, Υπεύθυνος Σχεδιασμού και Συντονισμού ΕΛΙΝΥΑΕ, έδωσε διάλεξη με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας» στο ΠΜΣ στη Διοίκηση Επιχειρήσεων Φιλο-

ξενίας και Τουρισμού και στο ΔΠΜΣ Δημόσια Διοίκηση, του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Οικονομίας και Διοίκησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας στις Σέρρες.

Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Εργονομία - Επαγγελματική Φυσιολογία και Υγεία της Εργασίας – Ποιότητα ζωής»

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Εργαστήριο Εμβιομηχανικής και Εργονομίας "ErgoMech-Lab" ΤΕΦΑΑ

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Εργονομία - Επαγγελματική Φυσιολογία και Υγεία της Εργασίας – Ποιότητα ζωής»
"Ergonomics - Occupational Physiology and Health - Quality of Life"

Κάντε την εγγραφή σας εδώ

Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται με την σύμπραξη του

Το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ανακοινώνει την έναρξη υποβολής αιτήσεων, του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ), με τίτλο: «Εργονομία - Επαγγελματική Φυσιολογία και Υγεία της Εργασίας – Ποιότητα ζωής» (MSc on *Ergonomics - Occupational Physiology and Health - Quality of Life*) για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022.

Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται με τη σύμπραξη του ΕΛΙΝΥΑΕ.

Το πρόγραμμα ακολουθεί τις σύγχρονες τάσεις για την ολιστική προαγωγή της υγείας των εργαζομένων και καλύπτει σε ενιαίο πλαίσιο, τόσο θέματα εργονομίας και υγείας και ασφάλειας της εργασίας όσο και θέματα σωματικής και ψυχοκοινωνικής ευεξίας και ανθρώπινων παραγόντων. Στοχεύει στην απόκτηση ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων στα συγκεκριμένα πεδία, από επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων που σχετίζονται με τη λειτουργία του ατόμου στην εργασία και τη διαχείριση ανθρώπινων πόρων.

Απευθύνεται σε πτυχιούχους Ιατρικής, επιστημών Υγείας, Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Βιολογίας, καθώς και σε διπλωματούχους Μηχανικούς.

Ο αριθμός των θέσεων μεταπτυχιακών φοιτητών καθορίζεται κατά ανώτατο όριο 30.

Η χρονική διάρκεια σπουδών για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ), ορίζεται σε τρία (3) εξάμηνα, με έναρξη τον Μάρτιο του 2022. Τα δίδακτρα του ΠΜΣ ανέρχονται σε 4.500 ευρώ ανά μεταπτυχιακό φοιτητή.

Πληροφορίες- προκήρυξη: <http://tefaa.gr/index.php/ergonomics>

Επικοινωνία: 24310 47025, 24310 47006, 6972074378

E-mail: m-sc-ergonomics@uth.gr

Παλιότερες επιδημίες και εμβολιασμός

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

Απόσπασμα από το βιβλίο «Τα κακομαθημένα παιδιά της ιστορίας» - Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους, 18ος – 21ος αιώνας» του Κώστα Κωστή (Εκδόσεις Πόλις, 2013). Ο συγγραφέας είναι από το 2004 καθηγητής οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 2006 έως το 2009 κατείχε την Έδρα Σπουδών για τη Νεότερη και Σύγχρονη Ελλάδα στην *École des hautes études en sciences sociales*, στο Παρίσι. Το απόσπασμα είναι από τις σελίδες 420 έως 423.

Στην περίπτωση της ευλογιάς... μιας νόσου που συχνά ήταν πολύ πιο επίφοβη από την πανώλη, οι Βαυαροί επιδίωξαν από την πρώτη στιγμή να δημιουργήσουν ένα πλαίσιο πρόληψης. Έτσι, ήδη από το 1835, με Βασιλικό Διάταγμα, η βαυαρική κυβέρνηση υποχρεώνει κάθε άτομο που δεν είχε προσβληθεί μέχρι τότε από την εν λόγω ασθένεια να εμβολιασθεί. Επίσης, κάθε βρέφος θα έπρεπε να εμβολιάζεται μέσα στον πρώτο χρόνο από τη γέννησή του. Κανένα πρόσωπο που δεν είχε εμβολιαστεί, ή δεν είχε ήδη προσβληθεί από την ευλογιά, δεν θα μπορούσε να γίνει δεκτό στο σχολείο ή σε άλλο εκπαιδευτικό οργανισμό, ή να ασκεί οποιοδήποτε επιτήδευμα ή, πολύ περισσότερο, να απασχοληθεί στο δημόσιο.

Η αποτελεσματικότητα και των μέτρων αυτών είναι εξαιρετικά αμφίβολη. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι στα χρόνια που ακολουθούν η ευλογιά ενδημεί, συχνά δε κάνει και επιδημικές εμφανίσεις, ορισμένες, μόνον, εκ των οποίων οφείλονται σε μαζικές αφίξεις προσφύγων στις μεγάλες πόλεις μετά από διάφορα πολεμικά γεγονότα. Στις αρχές του 20ου αιώνα, ακόμη, ο Κωνσταντίνος Σάββας, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, επεσήμαινε ότι:

η νόσος, ήτις παρ' ημίν επιφέρει τας μείζονας των καταστροφών, ως μη ώφελεν, είναι η ευλογιά. Αλληπάλληλοι ενέσκηψαν καθ' όλην την χώραν και εσχάτως έτι επιδημία ευλογιάς, υφ' ης και εν μέσαις Αθήναις κατά την τελευταίαν πενταετίαν προσεβλήθησαν 2312 και απεβίωσαν 518.

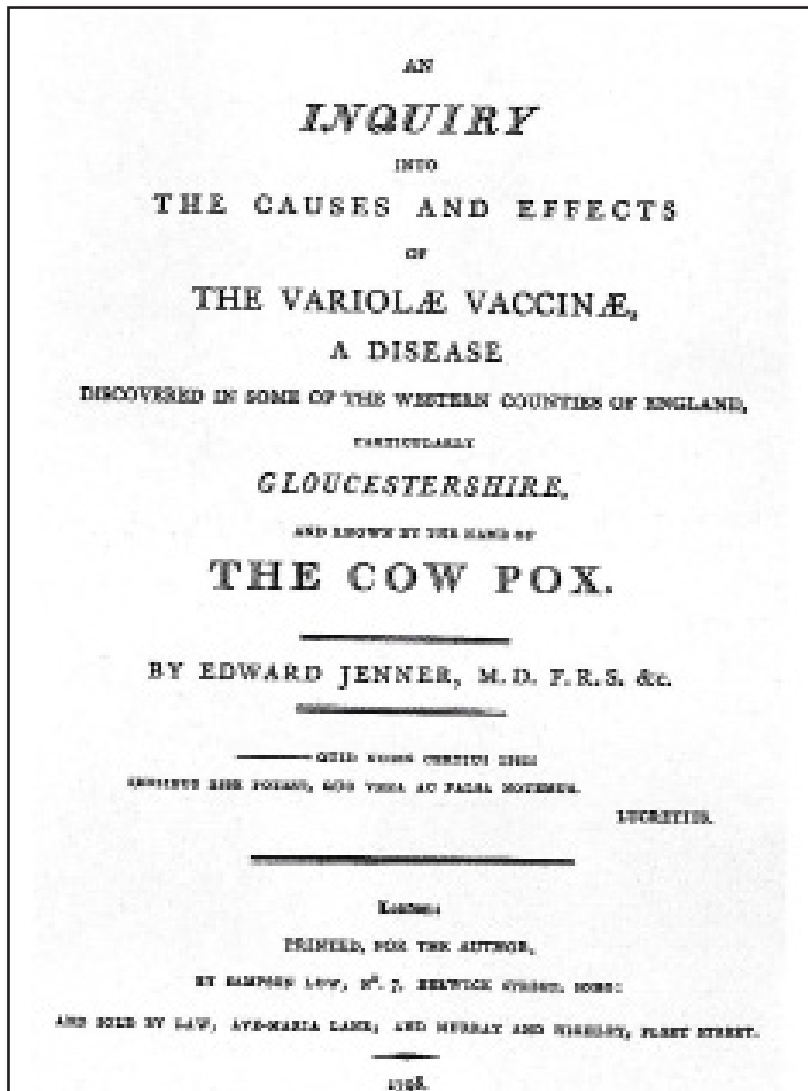
Για να σπεύσει να προσθέσει με νόημα αμέ-

σως μετά:

εκ του αριθμού των κατ' έτος εξ ευλογιάς αποθνησκόντων εν τινι έθνει δύναται τις να κρίνη περί του βαθμού του πολιτισμού αυτού.

Η διαδικασία πάντως της αφομοίωσης των επιστημονικών ιατρικών πρακτικών από έναν πληθυσμό προϋποθέτει πολύ χρόνο. Δεν είναι, λοιπόν, παράδοξη η έντονη απροθυμία που επιδεικνύουν οι κάτοικοι του βασιλείου να εμβολιασθούν οι ίδιοι και να εμβολιάσουν τα παιδιά τους. Πολύ περισσότερο από τη στιγμή που ήταν διαδεδομένη η πεποίθηση ότι ο εμβολιασμός κατά τη διάρκεια της επιδημίας διευκολύνει την προσβολή των υγείων ατόμων. Το 1864, όταν η ευλογιά έχει απλωθεί σε όλο το κράτος και τα προληπτικά ή, στη συνέχεια, κατασταλτικά μέτρα έχουν αποτύχει, η κυβέρνηση προστρέχει ακόμη και στην Ιερά Σύνοδο για να ελέγξει την κατάσταση.

Μήτε όμως οι απειλές της Ιεράς Συνόδου ήταν αρκετές για να πετύχουν τους κρατικούς στόχους. Αν στη Δυτική Ευρώπη η ευλογιά εξαφανίζεται από τη νοσολογία των πληθυσμών με την εισαγωγή του υποχρεωτικού εμβολιασμού κατά τις δεκαετίες του 1850 και 1860, στην Ελλάδα θα χρειαστεί να περιμένουμε μερικές δεκαετίες ακόμη, μέχρις ότου δηλαδή δημιουργηθούν αφενός οι προϋποθέσεις για τον έλεγχο των πληθυσμών από το κράτος και αφετέρου για την αποδοχή του εμβολιασμού από τους πληθυσμούς, αλλά και για την υιοθέτηση των στοιχειωδών ευαισθησιών απέναντι στην καθαριότητα και την υγιεινή. Πράγματι, μόνο με

Εξώφυλλο της εργασίας του Έντουαρντ Τζέννερ (Edward Jenner) στην οποία αναπτύσσει την παρατήρησή του ότι η ευλογία των αγελάδων προκαλεί ανοσία στην ευλογία των ανθρώπων. Την εποχή εκείνη (1798) η ανθρωπότητα δεν γνώριζε τίποτα για τα βακτηρίδια και τους ιούς. Ο Τζέννερ εισηγήθηκε τον εμβολιασμό κατά των μεταδιδόμενων ασθενειών. Τα παγκόσμια προγράμματα εμβολισμού που προήγαγε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) κατά τον εικοστό αιώνα εξαφάνισαν ουσιαστικά την ευλογία.

την εφαρμογή ενός προγράμματος αυστηρού και συστηματικού εμβολιασμού του πληθυσμού της χώρας το 1924, θα επιτευχθεί η εξάλειψη της ευλογιάς από την Ελλάδα: στο εξής δεν θα καταγράφονται παρά σποραδικά κρούσματα, σε όλες τις περιπτώσεις ίασιμα.

Αλλά, ως προς τον 19ο αιώνα τα πράγματα ήταν πολύ διαφορετικά και είναι χαρακτηριστικό ότι τα φτωχότερα στρώματα των πόλεων ακόμη και στον προχωρημένο 19ο αιώνα εκδηλώνουν έντονη απροθυμία να

εμβολιασθούν, ενώ η ίδρυση του Ευλογοκομείου στην Αθήνα, ως χώρου περιορισμού των ασθενών, προκαλούσε τον τρόμο και τη φυγή, καθώς η απομόνωση των ασθενών σε αυτό αποσκοπούσε κυρίως, στο να σώσει δηλαδή τους υπόλοιπους κατοίκους της πόλης και όχι τους ίδιους. Η απόσπαση από την οικογένεια και ο περιορισμός της ελευθερίας ακόμη και στον προχωρημένο 19ο αιώνα δεν είχε καταφέρει να αποτελέσει ακόμη μία σταθερά στη ζωή των ελληνικών πληθυσμών.

Επιμέλεια: Αφροδίτη Δαΐκου

Υπουργική Απόφαση 82063/2021 - ΦΕΚ 5059/Β` 1.11.2021 Υποδείγματα πολιτικής για την καταπολέμηση της βίας και της παρενόχλησης και για τη διαχείριση εσωτερικών καταγγελιών των άρθρων 9 και 10 του ν. 4808/2021, καθώς και σχετικές οδηγίες προς τους υπόχρεους, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 4808/2021 (Α' 101)

Υπουργική Απόφαση οικ. 98490/2021 - ΦΕΚ 5646/Β` 3.12.2021 Καθορισμός του ελάχιστου κόστους της παρ. 4 του αρθρ. 67 του ν. 4808/2021 (Α' 101) για την τηλεργασία

Εγκύκλιος ΔΙΔΑΔ/Φ.69/185/οικ.19379/11.10.2021 Ν. 4808/2021 «Για την Προστασία της Εργασίας - Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» - Κύρωση της Σύμβασης 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την εξάλειψη της βίας και παρενόχλησης στον κόσμο της εργασίας - Κύρωση της Σύμβασης 187 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για το Πλαίσιο Προώθησης της Ασφάλειας και της Υγείας στην Εργασία - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και της ιδιωτικής ζωής, άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις» - Ν. 4830/2021 - Ρυθμίσεις θεμάτων αδειών δημοσίων υπαλλήλων

Εγκύκλιος 64597/3.9.2021 Οδηγίες για την εφαρμογή του Κεφαλαίου Α' «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ» (άρθρα 55-67) του μέρους IV του Ν. 4808/2021 (Α'101)

Υπουργική Απόφαση 72/2021 - ΦΕΚ 163/Α` 9.9.2021 Συμμόρφωση προς την Οδηγία 2019/1831/ΕΕ της Επιτροπής (ΕΕ L 279/31.10.2019) και τροποποίηση του π.δ. 307/1986 «Προστασία της Υγείας των Εργαζομένων που εκτίθενται σε ορισμένους χημικούς παράγοντες κατά την διάρκεια της εργασίας τους» (Α' 135), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Σχετική εγκύκλιος

73368/30.9.2021

Υπουργική Απόφαση 101195/2021 - ΦΕΚ 4654/Β` 8.10.2021 Γενικές και ειδικές απαιτήσεις για τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις. Τροποποίηση **Υ.Α. 129600/2021 (ΦΕΚ 5635/Β` 2.12.2021)**

Υπουργική Απόφαση οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 - ΦΕΚ 5045/Β` 1.11.2021 Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας

Υπουργική Απόφαση Δ1α/Γ.Π.οικ. 50933/2021 - ΦΕΚ 3794/Β` 13.8.2021 Διαδικασία και λόγοι απαλλαγής από την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού. Τροποποίηση **Υπουργική Απόφαση Δ1α/Γ.Π.οικ. 67614/2021 - ΦΕΚ 5026/Β` 29.10.2021**

Υπουργική Απόφαση 69019 οικ. Φ.700.13/2021 - ΦΕΚ 5519/Β` 29.11.2021 Έγκριση της υπ' αρ. 13/2021 Πυροσβεστικής Διάταξης με θέμα: «Καθορισμός της διαδικασίας υποβολής των απαιτούμενων δικαιολογητικών, ελέγχου και έκδοσης των διοικητικών πράξεων πυροπροστασίας σε επιχειρήσεις - εγκαταστάσεις, κατ' εφαρμογή του άρθρου 167 του ν. 4662/2020»

Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/90439/1846/2021 - ΦΕΚ 4514/Β` 30.9.2021 Μέτρα και όροι για την υγειονομική ταφή των αποβλήτων σε εναρμόνιση με τις διατάξεις της οδηγίας 99/31/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 1999 «περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2018

Υπουργική Απόφαση Φ.900/34/88143/Σ.15034/2021 - ΦΕΚ 3943/Β` 26.8.2021 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Φ.900/1963/47526/Σ.1719/28-11-2016 «Προϋποθέσεις και διαδικασία χορήγησης εξαιρέσεων βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 "για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους

περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων, καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (L 396/30.12.2006), σε ό,τι αφορά ορισμένες ουσίες, εφόσον απαιτείται για λόγους εθνικής άμυνας» (Β' 4573)

Υπουργική Απόφαση 299659/2021 - ΦΕΚ 5104/Β` 4.11.2021 Άσκηση καθηκόντων επίβλεψης κατά την κατασκευή δημοσίων έργων από Ιδιωτικό Φορέα Επίβλεψης

Εγκύκλιος 62587/26.8.2021 Διευκρινίσεις επί των άρθρων 91-95 του ν. 4808/2021 (Α' 101), αναφορικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να ασκείται νόμιμα το δικαίωμα της απεργίας, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα και στις επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας

Υπουργική Απόφαση 90972/2021 - ΦΕΚ 5393/Β` 19.11.2021 Α. Τροποποίηση της υπό στοιχεία 40331/Δ1.13521/13-9-2019 απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Επανακαθορισμός όρων ηλεκτρονικής υποβολής εντύπων αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)» (Β' 3520). Β. Στοιχεία από τα οποία διαπιστώνεται εάν ο εργαζόμενος έχει μία από τις ιδιότητες της περ. α' του άρθρου 2 της Διεθνούς Συμβάσεως της Διεθνούς Διασκέψεως της Ουασινγκτόν, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2269/1920 (Α' 145)

Νόμος 4843/2021 - ΦΕΚ 193/Α` 20.10.2021 Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 «σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση», προσαρμογή στον Κανονισμό 2018/1999/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα και στον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό 2019/826/ΕΕ της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2019, «για την τροποποίηση των Παραρτημάτων VIII και IX της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το περιεχόμενο των περιεκτικών αξιολογήσεων του δυναμικού αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης» και συναφείς ρυθμίσεις για την ενεργειακή απόδοση στον κτιριακό τομέα, καθώς και την ενίσχυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και άλλες επείγουσες διατάξεις

Υπουργική Απόφαση 3122.3-15/71164/2021/2021 - ΦΕΚ 4790/Β` 18.10.2021 Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία (ΕΕ) 2019/883 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής για την παράδοση αποβλήτων από πλοία, για την τροποποίηση της Οδηγίας 2010/65/ΕΕ και την κατάργηση της Οδηγίας 2000/59/ΕΚ

Εγκύκλιος 2263.4-1/59338/17.8.2021

Εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/757 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2015 για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και επαλήθευση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από θαλάσσιες μεταφορές και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/16/ΕΚ

Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/81490/1650/2021 - ΦΕΚ 4382/Β` 22.9.2021 Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (L 150), κατά το μέρος αυτής που αφορά στην τροποποίηση της οδηγίας 2012/19/

ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού - τροποποίηση της υπό στοιχεία Η.Π. 23615/651/Ε.103/2014 (Β' 1184) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Καθορισμός κανόνων, όρων και προϋποθέσεων για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2012/19/ΕΚ «σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 και άλλες διατάξεις.» (Β' 1184)

Υπουργική Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/81492/1651/2021 - ΦΕΚ 4382/Β` 22.9.2021 Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/53/ΕΚ για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, και 2012/19/ΕΕ σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (L 150), κατά το μέρος αυτής που αφορά στην τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών - τροποποίηση της υπ' αρ. 41624/2057/2010 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών σε συμμόρφωση με τις διατάξεις των οδηγιών, 2006/66/ΕΚ «σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών και με την κατάργηση της οδηγίας 91/157/ΕΟΚ» και 2008/103/ΕΚ «για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/66/ΕΚ σχετικά με τις ηλεκτρικές στήλες και τους συσσωρευτές

και τα απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, όσο αφορά την τοποθέτηση ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών στην αγορά», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (Β'1625)

Υπουργική Απόφαση 276664/2021 - ΦΕΚ 4897/Β` 22.10.2021 Τροποποίηση των διατάξεων του π.δ. 77/1998 (Α' 71) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 96/53/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τον καθορισμό, για ορισμένα οδικά οχήματα που κυκλοφορούν στην Κοινότητα, των μέγιστων επιτρεπόμενων διαστάσεων στις εθνικές και διεθνείς μεταφορές και των μέγιστων επιτρεπόμενων βαρών στις διεθνείς μεταφορές» σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1242 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Ιουνίου 2019 που τροποποιεί την Οδηγία 96/53/ΕΚ

Εγκύκλιος Γ5/305991/2.11.2021 Ν.3446/2006 - Ορισμός διεθνούς και εθνικής οδικής εμπορευματικής μεταφοράς για την εφαρμογή των ορίων βαρών του π.δ. 77/98 και του π.δ. 1161/77

Υπουργική Απόφαση 1848/278812/2021 - ΦΕΚ 4855/Β` 20.10.2021 Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης

Υπουργική Απόφαση 7807/207777/2021 - ΦΕΚ 3972/Β` 30.8.2021 Εθνικές απαιτήσεις στα πλαίσια του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009 (L 309) και των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 283/2013 και 284/2013 της Επιτροπής, της 1ης Μαρτίου 2013 (L 93), σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά της χώρας

Υπουργική Απόφαση 1416/301819/2021 - ΦΕΚ 5115/Β` 4.11.2021 Τροποποίηση της υπ' αρ. 435/13104/26.01.2016 κοινής απόφασης των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων "Ισχύς και

ανανέωση άδειας οδήγησης και χειρισμού αγροτικού μηχανήματος και ιατρική εξέταση υποψηφίου οδηγού και χειριστού αγροτικού μηχανήματος, καθώς και κατόχου άδειας οδήγησης και χειρισμού αγροτικού μηχανήματος που υποχρεούται σε ανανέωση αυτής” (Β’ 378)

Υπουργική Απόφαση 1417/301825/2021 - ΦΕΚ 5115/Β` 4.11.2021 Τροποποίηση της υπό στοιχεία οικ. 15684/Γ2/2822/22.12.2006 κοινής απόφασης των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Μεταφορών και Επικοινωνιών “Χορήγηση πτυχίων χειριστών και αδειών οδήγησης γεωργικών μηχανημάτων σε αλλοδαπούς” (Β’ 1928)

Εγκύκλιος Δ1α/Γ.Π.οικ.59204/27.9.2021 Οδηγίες για την Εποχική Γρίπη 2021-2022 – Αντιγριπικός Εμβολιασμός

Υπουργική Απόφαση 7017/7/186/2021- ΦΕΚ 5313/Β` 17.11.2021 Τροποποίηση της υπ’ αρ. 8038/24/3/07-05-2013 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη «Καθορισμός του είδους, του περιεχομένου και της διάρκειας της εκπαίδευσης που υφίσταται

το προσωπικό Ιδιωτικών Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών Ασφαλείας, στο οποίο ανατίθεται η φύλαξη εγκαταστάσεων Κέντρων Πρώτης Υποδοχής, Μονάδων Πρώτης Υποδοχής και χώρων κράτησης, των παράνομα διαμενόντων στη Χώρα μας, αλλοδαπών καθώς και των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας που την παρέχουν» (Β’ 1105) - Προσθήκη άρθρου 8α

Υπουργική Απόφαση Γ5/219408/2021 - ΦΕΚ 3773/Β` 13.8.2021 Προδιαγραφές λειτουργίας σχολών επαγγελματικής κατάρτισης οδηγών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων, διαδικασία κατάρτισης, εξέτασης και πιστοποίησης οδηγών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων

Εγκύκλιος 232630/1.9.2021 Κοινοποίηση αποφάσεων σχετικά με τη λειτουργία Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης Οδηγών Οχημάτων Μεταφοράς Επικίνδυνων Εμπορευμάτων (Σ.Ε.Κ.Ο.Ο.Μ.Ε.Ε.) και την κατάρτιση οδηγών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων ADR

Επιμέλεια: Φανή Θωμαδάκη

33rd International Congress on Occupational Health 2022

06/02/2022-10/02/2022, Melbourne, Australia

The Vision Zero Safety Future Congress

16/05/2022- 18/05/2022, TBC, Lloret de Mar, Spain

11ο Διεθνές Συνέδριο «Ιατρική της Άθλησης στον 21ο Αιώνα»

1-3 Απριλίου 2022, Grand Hotel Palace, Θεσσαλονίκη

Supporting knowledge comparison to promote good practice in occupational health psychology

06/07/2022-08/07/2022, Bordeaux, France

10th International Congress on Occupational Safety and Health "Strong Communication, Safe Workplaces"

14/05/2022-17/05/2022, Istanbul, Turkey

Έκθεση και νόσηση Covid-19 στους επαγγελματίες υγείας

Επιμέλεια: Φανή Θωμαδάκη

Ενδεικτική Βιβλιογραφία και χρήσιμες διασυνδέσεις

[Asymptomatic and symptomatic COVID-19 infections among health care personnel before and after vaccination/ S.K. Gohil, ...\[et.al.\], JAMA Network Open, July 2021, 4\(7\), 4 p.](#)

(Πρόσβαση, 18/10/2021)

[Characteristics of healthcare workers infected with COVID-19: a cross-sectional observational study/ Z. Al Maskari, ...\[et.al.\], International Journal of Infectious Diseases, 2021, 102, 32-36](#)

(Πρόσβαση, 14/10/2021)

[COVID-19: a heavy toll on health-care workers/ The Lancet.com, March 2021, 9, 226-228](#)

(Πρόσβαση, 18/10/2021)

[Covid-19: breakthrough Infections in Vaccinated Health Care Workers/ M. Bergwerk, ...\[et.al.\], The New England Journal of Medicine, July 2021, 385, 1474-1484](#) (Πρόσβαση, 8/10/2021)

[COVID-19: estimated 115,000 healthcare workers have died from disease, says WHO](#) (Πρόσβαση, 8/10/2021)

[COVID-19: health worker death toll rises to at least 17000 as organizations call for rapid vaccine rollout/ Amnesty International, March 2021, \(Πρόσβαση, 11/11/2021\)](#)

[COVID-19: management of staff and exposed patients or residents in health and social care settings/ UK Health Security Agency, Aug. 2021](#) (Πρόσβαση, 03/11/2021)

[COVID-19: occupational health and safety for health workers/ WHO, ILO, Feb. 2021, 16 p.](#)

(Πρόσβαση, 04/11/2021)

[COVID-19: occupational health and safety of health workers WHO/ILO interim guidance from 2 February 2021: key recommendations, resources and tools for implementation](#) (Online seminar for Ukraine, 16 April 2021) (Πρόσβαση, 09/11/2021)

[COVID-19: occupational health issues for health care workers/ R. Harrison; D.J. Sexton, J. Mitty, \(eds.\), 2021](#) (Πρόσβαση, 11/10/2021)

[COVID-19 and healthcare workers: a systematic review and meta-analysis/ M. Gholami, ...\[et.al.\], International Journal of Infectious Diseases, 2021, 104, 335-346](#) (Πρόσβαση, 14/10/2021)

[COVID-19 cases and deaths in health care workers in Canada/ Canadian Institute for Health Information, Aug. 2021](#) (Πρόσβαση, 14/10/2021)

[COVID-19 infections among healthcare workers and other people working in healthcare settings/ Public Health Agency of Canada, Jan. 2021, 13 p.](#) (Πρόσβαση, 18/10/2021)

[COVID-19 infections and deaths among nurses and other healthcare workers- updated/ Fact Sheet, Feb. 2021](#) (Πρόσβαση, 20/10/2021)

[COVID-19 Recommendations for Health Care Workers/ Minnesota Department of Health, Sept. 2021, 9 p.](#) (Πρόσβαση, 8/10/2021)

[Exposures and return to work for health care workers/ BC Centre for Disease Control](#) (Πρόσβαση, 11/10/2021)

[Guidance for COVID-19 Diagnosed and/or Exposed Healthcare Personnel/ New Jersey Department of Health, March 2021](#) (Πρόσβαση, 19/10/2021)

[Healthcare worker infections and deaths due to COVID-19: A survey from 37 nations and a call for WHO](#)

to post national data on their website/ H. Erdem, D.R. Lucey, International Journal of Infectious Diseases, 2021, 102, 239-241 (Πρόσβαση, 12/10/2021)

Healthcare workers and employers/ United States Department of Labor (Πρόσβαση, 08/11/2021)

Interim guidance for managing healthcare personnel with SARS-CoV-2 infection or exposure to SARS-CoV-2/ CDC, sept. 2021 (Πρόσβαση, 05/11/2021)

Infection and death by COVID-19 in a cohort of healthcare workers in Mexico/ E. Robles-Perez, ...[et.al.], Scandinavian Journal of Work Environment and Health, 2021, 47(5), 349-355 (Πρόσβαση, 13/10/2021)

Infection and mortality of healthcare workers worldwide from COVID-19: a systematic review, 2020/ S. Bandyopadhyay, ...[et.al.], BMJ Global Health, 2020, 5, 11 p. (Πρόσβαση, 09/11/2021)

Infection control, occupational and public health measures including mRNA-based vaccination against SARS-CoV-2 infections to protect healthcare workers from variants of concern: A 14-month observational study using surveillance data/ A. Yassi, ...[et.al.], PLOS One, July 2021, 14 p. (Πρόσβαση, 10/11/2021)

Infection prevention and control and preparedness for COVID-19 in healthcare settings/ ECDC, Feb. 2021, 27 p. (Πρόσβαση, 11/11/2021)

Occupational management of healthcare workers exposed to COVID-19/ C. Ochoa-Leite, ...[et.al.], Occupational Medicine, 2021, 71(8), 359-365 (Πρόσβαση, 12/10/2021)

Reducing community exposure to protect health care personnel in a pandemic environment/ Mayo Clinic, Sept. 2021, 96(9), 2295-2297 (Πρόσβαση, 18/10/2021)

Risk of COVID-19 morbidity and mortality among healthcare workers working in a Large tertiary care hospital/ M.M. Alshamrani, ...[et.al.], International Journal of Infectious Diseases, Aug. 2021, 109, 238-243 (Πρόσβαση, 08/11/2021)

The role of supporting services in driving SARS-CoV-2 transmission within healthcare settings: A multicenter seroprevalence study/ A. Al-Maani, ...[et.al.], International Journal, of Infectious Diseases, June 2021, 107, 257-263 (Πρόσβαση, 10/11/2021)

SARS-CoV-2 infection among hospital workers. What about us?/ J. Cuadros-Gonzalez, Enfermedades Infecciosas y Microbiologia Clinica, 2021, 39, 317-318 (Πρόσβαση, 12/10/2021)

Sources of healthcare workers' COVID19 infections and related safety guidelines/ L.-M. A.H. Oksanen, ... [et.al.], International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health, 2021, 34 (2), 239-249 (Πρόσβαση, 18/10/2021)

Update Alert 6: Epidemiology of and Risk Factors for Coronavirus Infection in Health Care Workers/ R. Chou, D.I. Buckley, Annals of Internal Medicine, Nov. 2020 (Πρόσβαση, 11/11/2021)

Year of Health and Care Workers 2021/ WHO (Πρόσβαση, 8/10/2021)

COVID-19 και επαγγελματίες υγείας/ Θ. Καυκιά, Ελληνικό Περιοδικό της Νοσηλευτικής Επιστήμης, 2020, 13(2), 2 σ. http://journal-ene.gr/wp-content/uploads/2020/12/editorial_13_2.pdf (Πρόσβαση, 01/11/2021)

COVID-19 – Οδηγίες για Χώρους Παροχής Υπηρεσιών Υγείας

Εκτίμηση κινδύνου και διαχείριση προσωπικού υπηρεσιών υγείας με πιθανή έκθεση σε επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης COVID-19 σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας/ Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, Υπουργείο Υγείας, Μάρτιος 2020

(Πρόσβαση, 02/11/2021)

Η Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας στην πανδημία του COVID-19 “Οδηγίες παρακολούθησης κατ’οίκον ασθενών με COVID-19”/ Ελληνική Δημοκρατία. Υπουργείο Υγείας, Απρίλιος 2021 (Πρόσβαση, 10/11/2021)

Mental Health Atlas 2020

Συγγραφείς: Συλλογικό

Εκδότης: World Health Organization - Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Έκδοση: 8 Οκτωβρίου 2021

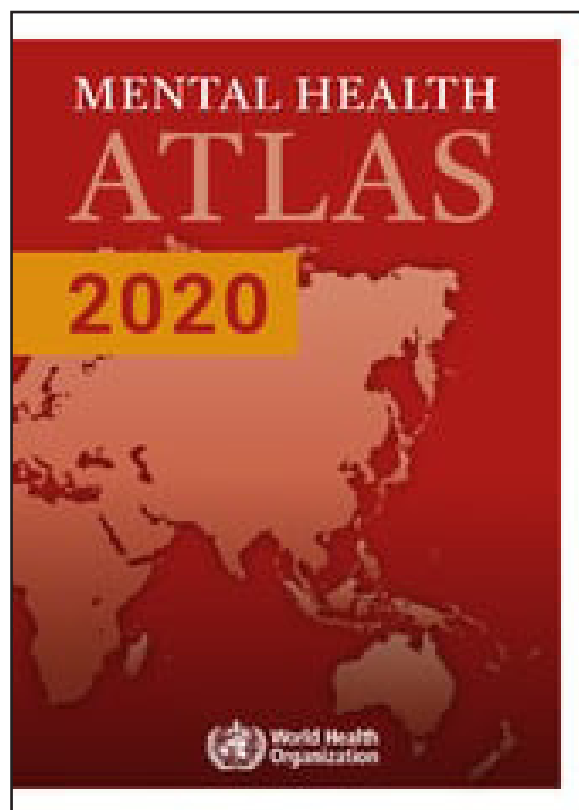
Ο παγκόσμιος Άτλας ψυχικής υγείας εκδίδεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας κάθε τρία χρόνια. Περιλαμβάνει στοιχεία που συλλέγονται από διάφορες χώρες και αφορούν στον χώρο της ψυχικής υγείας.

Πιο συγκεκριμένα, εξετάζονται οι πολιτικές που ακολουθούνται, το νομοθετικό πλαίσιο, οι πηγές χρηματοδότησης αλλά και οι ανθρωπίνι πόροι, η διαθεσιμότητα και η χρήση των αντίστοιχων υπηρεσιών, καθώς και τα συστήματα με τα οποία συλλέγονται τα δεδομένα. Η έκδοση μπορεί να λειτουργήσει ως οδηγός για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ταυτόχρονα, ο Άτλας περιλαμβάνει στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί για το 2020 από την διεθνή υγειονομική κοινότητα και περιλαμβάνονται στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης για την Ψυχική Υγεία του ΠΟΥ.

Ενσωματώνονται νέοι δείκτες που αφορούν στην πληθυσμιακή κάλυψη και την ενσωμάτωση της ψυχικής υγείας στην πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα, την ετοιμότητα παροχής ψυχικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης και την έρευνας που αναπτύσσεται στο πεδίο. Επίσης παρουσιάζεται η νέα στοχοθεσία με ορίζοντα το 2030.

Με βάση τα στοιχεία, γίνεται εμφανής η διαφοροποίηση στη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών και των πόρων μεταξύ χωρών υψηλού και χαμηλού εισοδήματος, αλλά και μεταξύ γεωγραφικών περιοχών. Επίσης, γίνεται εμφανής η αναντιστοιχία μεταξύ της θέσπισης πολιτικών, νομοθετικού πλαισίου και σχεδια-

σμού από την μια πλευρά και εφαρμογής αυτών από την άλλη. Αντίστοιχα συμπεράσματα προκύπτουν σχετικά με την πρωτοβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας. Τέλος, διαπιστώνονται οι σοβαροί περιορισμοί στις διαδικασίες συλλογής πληροφοριών και ανάπτυξης συγκεκριμένων δεικτών, όσον αφορά θέματα ψυχικής υγείας.

Το πλήρες κείμενο είναι διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο (στα Αγγλικά):

<https://www.who.int/publications/item/9789240036703>

Working from home: From invisibility to decent work

Συγγραφείς: Συλλογικό

Εκδότης: International Labour Organization - Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

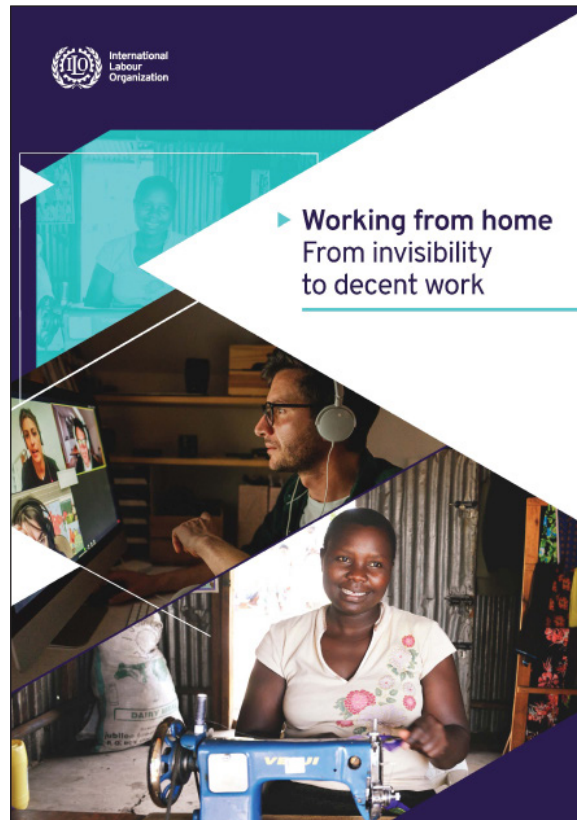
Έκδοση: 13 Ιανουαρίου 2021

Ο μετασχηματισμός της εργασίας και ειδικότερα η αύξηση της τηλεργασίας που συντελείται τα τελευταία χρόνια και επιταχύνθηκε κατά την διάρκεια της πανδημίας, αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας έκδοσης.

Παρότι η τηλεργασία έχει συνδεθεί με εργαζόμενους σε αντικείμενα της νέας τεχνολογίας όπως προγραμματιστές, εργαζόμενοι σε ψηφιακές πλατφόρμες και αντίστοιχες ειδικότητες, η εργασία από το σπίτι αποτελεί μια παλιά πρακτική που περιλαμβάνει επίσης, εν μέρει ή καθ' ολοκληρία, βιομηχανική ή βιοτεχνική παραγωγή, όπως για παράδειγμα η κατασκευή χειροποίητων αντικειμένων και η κλωστούφαντουργία. Το σύνολο των εργαζόμενων στους κλάδους αυτούς εξετάζεται, τόσο στη βάση στατιστικών δεδομένων όπως το πλήθος, οι ειδικότητες, η γεωγραφική κατανομή τους και οι αμοιβές, όσο και ως προς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Στοιχεία όπως η διάρκεια της εργασίας, η ισορροπία εργασιακής και προσωπικής ζωής, η κοινωνική προστασία, η παιδική εργασία και οι δυνατότητες εκπροσώπησης αποτελούν επίσης αντικείμενα της μελέτης.

Τέλος, εξετάζονται θέματα όπως η προσβασιμότητα σε επαγγελματική εκπαίδευση, η συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία και η προστασία της υγείας και της σωματικής ακεραιότητας των εργαζόμενων μεταξύ άλλων.

Η μελέτη ολοκληρώνεται με την παρουσίαση και ανάλυση πρωτοβουλιών που έχουν ληφθεί και εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί ή που απαιτούνται ώστε να εξασφαλισθεί η αξιοπρεπής εργασία του παραγωγικού πλη-

θουςμού που εργάζεται από το σπίτι ή γενικότερα εξ αποστάσεως.

Το πλήρες κείμενο είναι διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο (στα Αγγλικά):

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/--ed_protect/--protrav/--travail/documents/publication/wcms_765806.pdf

1992-2022

ΕΛΙΝΥΑΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το μέλλον θέλει συνομιλητές

ΣΥΝομιλητής

εργαζομένων
επιχειρήσεων
πολιτείας
κοινωνίας

- ✓ Σύγχρονη Εκπαίδευση
- ✓ Επιστημονική Έρευνα
- ✓ Τεκμηριωμένη Πληροφόρηση
- ✓ Πολλαπλές Συνεργασίες

www.elinyae.gr